

Sähköasennusalan kannattavuusselvitys 2023

Alma Business Insights toteuttaa Sähkö- ja teleurakoitsijat STUL ry:n kannattavuustutkimuksen tänä vuonna seitsemättä kertaa. STUL ry:n jäsenyrityksistä on tehty kannattavuustutkimuksia jo vuosikymmeniä. Kannattavuustutkimuksessa selvitetään jäsenyritysten kannattavuuden ja taloudellisen aseman kehitystä.

Sähköasennusalan kannattavuustutkimus perustuu Sähkö- ja teleurakoitsijat STUL ry:n jäsenyritysten uusimpiin tilinpäätöstietoihin. Vuotta 2023 koskeneessa tutkimuksessa käsiteltiin 725 yritystä, joiden yksinomaisena tai pääasiallisena toimialana oli sähköasennus. Tutkittavien yritysten tilinpäätöstiedot on tallennettu Alma Business Insights:in tilinpäätöstietokantaan yritysten virallisista tilinpäätöksistä, jotka on saatu joko suoraan tutkimukseen osallistuneilta yrityksiltä tai Kaupparekisteristä 30.6.2024 mennessä. Tilinpäätöstiedot on oikaistu Yritystutkimus ry:n ohjeistuksen mukaisesti vertailukelpoisuuden varmistamiseksi.

Katsauksen lopussa Luvussa 10 on esitetty tunnuslukujen laskentakaavoja ja tulkintaohjeita. Niiden avulla lukijat voivat saada enemmän informaatiota käytetyistä luvuista ja samalla niiden tulkinta helpottuu.

Tutkimuksen on laatinut analyytikko Ari Rajala. Tilinpäätösten analysointia tutkimusta varten ovat tehneet lisäksi tilinpäätösanalyytikot Enni Lunkka, Kalle Holm, Tiia Tuomisto ja Matias Takala.

Alma Business Insights on yksi maan johtavista tietopalveluiden tarjoajista. Palveluidemme avulla asiakkaamme voivat parantaa kilpailukykyään reagoimalla nopeasti toimintaympäristön muutoksiin ja välttää riskejä käyttämällä päätöksenteon pohjana luotettavaa ja virallista informaatiota.

<https://www.almainsights.fi/yritystietopalvelut/>

tietopalvelut@almatalent.fi

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Tutkimusaineisto ja tulosten esittäminen	3
3	Toiminnan laajuus ja tehokkuus.....	4
3.1	Liikevaihto.....	4
3.2	Henkilöstö	5
3.2.1	Liikevaihto henkilöä kohden	5
3.2.2	Jalostusarvo henkilöä kohden	7
3.2.3	Henkilöstökulut henkilöä kohden	7
4	Kannattavuus.....	8
4.1	Kannattavuuden kehitys.....	8
4.2	Rahoitustulos ja nettotulos	10
4.3	Sijoitetun pääoman tuotto	12
5	Taloudellinen asema.....	14
5.1	Taloudellisen aseman kehitys.....	14
5.2	Vakavaraisuus	14
5.3	Maksuvalmius	16
6	Yritysten taloudellinen asema yleisten ohjearvojen perusteella	21
6.1	Kannattavuus yleisten ohjearvojen perusteella	22
6.2	Vakavaraisuus yleisten ohjearvojen perusteella	23
6.3	Maksuvalmius yleisten ohjearvojen perusteella	24
7	Tulokset alueittain.....	25
8	Kumulatiivinen kustannus- ja taserakenne.....	29
8.1	Kustannusrakenne	29
8.2	Taserakenne.....	30
9	Yhteenveto.....	32
10	Tunnuslukujen laskentakaavat ja tulkinta.....	34
Liite 1 Toimialatilasto: Sähkö- ja teleurakointialan yritykset		

1 Johdanto

Sähköasennusalan kasvu kääntyi laskuksi

Sähköasennusalan keskimääräisen yrityksen liikevaihto on kasvanut viime vuosien aikana selvästi koko talouden kasvua nopeammin. Mediaaniyrityksen liikevaihdon kasvu on ollut kaikkina seitsemänä tarkasteluvuonna bruttokansantuotteen kasvua nopeampaa. Viime vuonna Suomen talouden kasvu oli negatiivinen samoin kuin alan keskivertoyrityksen. Suomen talous supistui vuonna 2023 1,5 prosenttia¹, kun sähköasennusalan yritysten liikevaihto supistui keskimäärin 0,7 prosenttia. Edellisvuoteen verrattuna pudotus oli suuri, sillä alan keskivertoyrityksen kasvu oli 9,7 prosenttia. Inflaatio on parina viime vuonna ollut voimakasta ja kasvattanut osaltaan alan yritysten liikevaihtoja. Mikäli tarkastellaan keskivertoyrityksen inflaatiokorjattua reaalista kasvua, niin edellisvuonna 2022 reaalin kasvu jäi 2,6 prosenttiin, kun viime vuonna reaalin liikevaihto supistui 6,9 prosentilla.

Yritysten väliset erot kasvussa ovat olleet suuret. Nykyisessä markkinatilanteessa nopeimmin kasvava neljännes toimialan yrityksistä on pystynyt kasvattamaan liiketoimintaansa vähintään 17 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Samanaikaisesti kuitenkin heikoiten kasvavan neljänneksen liikevaihto on supistunut vähintään 15,2 prosenttia. Eri kokoluokittain tarkasteltuna kasvu on myös ollut epätasaista. Pienten alle puoli miljoonaa euroa vaihtavien yritysten keskimääräinen liikevaihdon lasku oli 5 prosenttia kun 5-10 miljoonaa euroa vaihtavilla kasvua kertyi keskimäärin 9,2 prosenttia.

Myynnin tehokkuus oli loivassa laskussa vuonna 2023. Keskimääräinen liikevaihto per henkilö laski 140 tuhannen euron tasolle pudoten edellisvuodesta kolme tuhatta euroa eli 2 prosenttia. Jalostusarvo per henkilö on ollut tutkimusjaksolla lievässä kasvussa saavuttaen vuonna 2023 tutkimusjakson korkeimman tason 64 tuhatta euroa. Toiminnan tehokkuuden kasvun myötä myöskin henkilöstökulut ovat olleet lievässä nousussa. Vuonna 2023 sähköasennusalan työntekijän palkkoihin ja henkilösivukuluihin kului keskimäärin 52 tuhatta euroa per henkilö vuodessa. Niin toiminnan tehokkuus kuin keskimääräiset henkilöstökulutkin kasvavat siirryttäessä pienemmistä yrityksistä suurempiin. Tehokkuus on ollut läpi tutkimusjakson parempaa liikevaihdoltaan isommissa yrityksissä. Vuonna 2023 liikevaihto per henkilö on yli 10 miljoonaa euroa vaihtavilla yrityksillä ollut lähes kaksinkertainen suhteessa alle puoli miljoonaa euroa vaihtaviin yrityksiin, kun samaan aikaan henkilöstökulut ovat olleet noin 1,7-kertaiset.

Suhteellinen kannattavuus parani hieman edellisvuodesta

Kannattavuuden keskimääräinen taso on ollut toimialalla yleisesti ottaen hyvällä tasolla. Keskimääräisen yrityksen käyttökate on pysynyt suhteellisen tasaisena vuodesta 2016 lähtien, mutta vuonna 2021 se laski tyydyttävälle tasolle alle 7 prosenttiin ja on pysynyt sen jälkeen hyvän rajan alapuolella.

Vuonna 2023 suhteellinen käyttökate parani hieman edellisvuodesta ollen 6,8 prosenttia. Rahoitustulosprosentti parani edellisvuodesta 0,3 prosenttiyksikköä nettotulosprosentin

---

¹ Suomen virallinen tilasto (SVT): Kansantalouden vuositilinpito [verkkajulkaisu]. ISSN=2954-0828. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 18.7.2024].
Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/vtp>

noustaessa 0,4 prosenttiyksikköä. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti sen sijaan laski 0,4 prosenttiyksiköllä. Sijoitetun pääoman tuotolla mitattuna kannattavuus on kuitenkin ollut keskimäärin erinomaisella tasolla koko tarkastelujakson ajan. Vuonna 2023 pääoman tuottoaste oli 16,3 prosenttia ja erinomaisen 15 prosentin rajan rikkoi 51,6 prosenttia yrityksistä. Alan kannattavuus pääoman tuotolla mitattuna on ollut myös koko maan keskitasoa parempi. Viime vuonna keskivertoyrityksen pääoman tuottoaste oli koko maan tasolla 13,1 prosenttia. Huomattavaa on, että alalla hyvä kannattavuus painottuu yli 0,5 miljoonaa euroa vaihtaviin yrityksiin.

Maksuvalmius ja vakavaraisuus pysyneet hyvällä tasolla

Yritysten keskimääräinen vakavaraisuus omavaraisuusasteella mitattuna on vahvistunut koko tarkastelujakson ajan. Vaikka omavaraisuusaste on ollut koko tarkastelujakson keskimäärin hyvällä tasolla, on vakavaraisuus jatkanut viime vuosina vahvistumistaan. Vuosina 2019–2023 omavaraisuusaste on ollut erinomaisella yli 50 prosentin tasolla. Tyypillisesti suuremmilla yrityksillä omavaraisuusaste on pieniä verrokkeja matalampi, ja tämä on havaittavissa myös sähköasennusalalla läpi koko tarkastelujakson.

Maksuvalmius on ollut keskimäärin erinomaisella tasolla. Quick ratiolla mitattuna maksuvalmius on ollut tarkastelujaksolla keskimäärin 1,8, joka kertoo rahoitusomaisuuden kattavan lyhytaikaiset vastuut 1,8 kertaisesti. Vuonna 2023 quick ratio nousi vielä hieman pitkän ajan keskimääräistä korkeammalle tasolle ollen 2,2.

Ostovelkojen ja myyntisaamisten kiertoaikojen kehitys on ollut vahvasti sidoksissa toisiinsa. Myyntisaamisten kiertoaika oli vuonna 2023 36 päivää ostovelkojen kiertoajan ollessa 34 päivää. Tutkituilla yrityksillä myyntisaamisten kiertoaika on laskenut kahdella päivällä, ja ostovelkojen kiertoaika viidellä päivällä. Keskimäärin myyntisaamisten kiertoaika on ollut hieman ostovelkojen kiertoaikaa pitempi, jolloin yritysten ostovelat tulee maksetuksi hieman aiemmin kuin myynnistä saadut maksut saadaan kassaan.

2 Tutkimusaineisto ja tulosten esittäminen

Tutkimuksessa on käytetty vuoden 2023 osalta 725 osakeyhtiön tilinpäätöstietoja. Tutkimusjoukko koostuu STUL ry:n jäsenistöstä. Tilinpäätöstietoja on saatu suoraan jäsenyrityksiltä sekä Patentti- ja rekisterihallituksesta. Yritysten tilinpäätökset on oikaistu yleisten tutkimusperiaatteiden mukaisesti. Omistajan palkkakorjausta ei ole tehty, vaikka omistaja olisi nostanut palkkansa kokonaan tai osittain osinkoina tai yksityistuottoina.

Tutkimusraportissa sähköasennusalan yritysten tulokset on esitetty kaikkia yrityksiä kuvaavan mediaanin lisäksi jaettuna pienempiin osajoukkoihin sekä kokoluokan että sijainnin mukaan. Kullekin osajoukolle on laskettu sitä kuvaava mediaaniarvo tarkasteltavasta tunnusluvusta.

Taulukko 2-1 Tutkimusaineiston yritysten lukumäärä

Yritysten lukumäärä	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Osakeyhtiöt	633	687	729	796	894	976	1040	1050	725
Yritysten liikevaihdon mukaan									
<0,5 M€	250	274	300	339	381	446	476	455	337
0,5-1,0 M€	124	125	117	123	147	148	168	152	90
1,0-5,0 M€	186	212	223	242	267	267	277	299	186
5,0-10,0 M€	28	30	34	38	36	47	45	59	39
>10,0 M€	41	43	51	51	59	63	72	78	69
Alueen mukaan									
Uusimaa	204	219	235	261	298	319	335	330	231
Lounais-Suomi	166	181	192	213	239	264	283	284	198
Itäinen Suomi	123	133	139	148	161	173	189	196	129
Läntinen Suomi	73	81	84	90	103	115	121	124	86
Pohjois-Suomi	63	70	75	81	89	100	110	109	77

Raportin taulukoissa on esitetty tutkimustulokset osakeyhtiöistä. Henkilöyhtiöt on jätetty raportissa tarkastelun ulkopuolelle johtuen niiden tietojen vähäisestä saatavuudesta. Kokonaisuudessaan tarkastelujoukko on pienentynyt hieman edellisvuodesta, pysyen kuitenkin tilastollisen merkitsevyyden kannalta riittävällä tasolla. Kaikki tutkimusjoukon yritykset eivät ole vielä raportoineet tietojaan kaupparekisteriin. Yleisesti mediaani toimii keskilukuna sitä paremmin, mitä suurempi havaintomäärä on kyseessä.

Liikevaihtoluokkiin yritykset on luokiteltu sen mukaan, mikä yrityksen liikevaihto kunakin vuonna on ollut. Näin ollen tietty yritys voi kuulua eri luokkaan eri vuosina. Tutkimustuloksia tulkittaessa on otettava huomioon, että kaikista yrityksistä ei ole ollut käytettävissä tilinpäätöstietoja koko tarkastelujaksolta ja tästä syystä yritysjoukot eri vuosina eroavat toisistaan. Tästä aiheutuvaa lievää epätasaisuutta tarkasteltaessa tunnuslukujen kehitystä usean vuoden aikavälillä ei pidetä tutkimusjoukon suuren koon takia merkittävänä.

Aineistosta on laskettu mediaanit sekä ylä- ja alakvartiilit. Mediaani on suuruusjärjestykseen asetetun aineiston keskimäinen arvo. Aineistosta 50 % on siten mediaania suurempia ja 50 % mediaania pienempiä. Mediaani usein kuvaa aineiston keskimääräistä arvoa paremmin kuin aritmeettinen keskiarvo. Yläkvartiili on arvo, jota suurempia on 25 % aineistosta ja alakvartiili vastaavasti arvo, jota pienempiä on 25 % aineistosta.

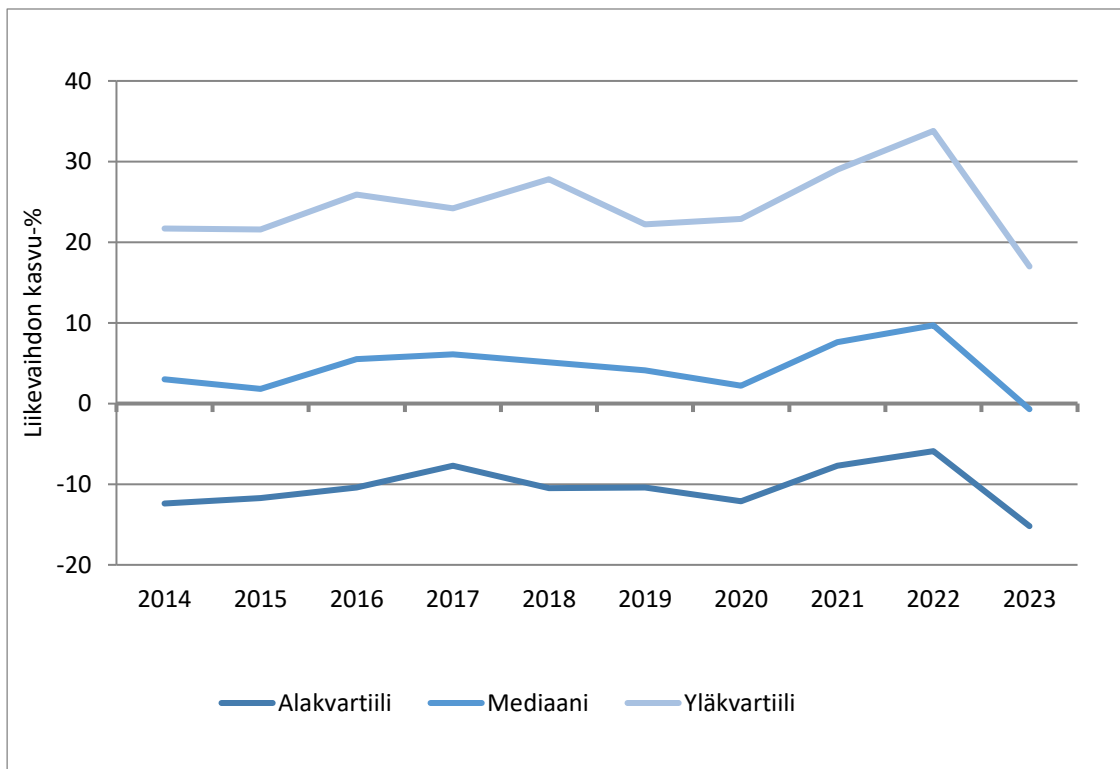
3 Toiminnan laajuus ja tehokkuus

Taulukko 3-1 Yritysten toiminnan laajuus, mediaanit

%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	6,1	5,1	4,1	2,2	7,6	9,7	-0,7	4,9
Liikevaihdon kasvu-% yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	2,5	3,2	1,0	0,0	4,5	4,6	-5,0	1,5
0,5-1,0 M€	2,3	6,7	1,5	1,0	8,5	14,3	7,5	6,0
1,0-5,0 M€	11,3	8,1	6,4	4,7	11,8	14,7	-0,8	8,0
5,0-10,0 M€	17,3	2,3	9,4	5,4	19,0	21,2	9,2	12,0
>10,0 M€	6,4	3,8	7,4	0,8	6,8	8,8	7,5	5,9

3.1 Liikevaihto

Kuva 3-1 Yritysten liikevaihdon kasvu-%

Rakennusalan lama näkyy selvästi toimialan yritysten liikevaihtojen kehityksessä. Parin edellisvuoden vahva kasvu kääntyi viime vuonna useimmilla alan yrityksillä laskuksi. Liikevaihdon keskimääräinen lasku oli 0,7 prosenttia, kun edellisvuonna liikevaihdot olivat vielä 9,7 prosentin kasvussa. Vuonna 2023 50,6 prosentilla yrityksistä liikevaihto laski, kun edellisvuonna vastaava luku oli 34,0 prosenttia. Suomessa inflaatio oli viime vuonna 6,2 prosenttia, joten vain 39 prosenttia alan yrityksistä ylsi reaaliseseen kasvuun. Edellisvuonna vastaava osuus oli 54,6 prosenttia. Kannattavuusselvityksessä tarkasteltujen yritysten liikevaihdon mediaani vuonna 2023 oli 594 tuhatta euroa, kun edellisvuonna vastaava luku oli 661 tuhatta euroa. Vuosina 2014–2017 liikevaihdon kasvu on kokonaisuutena ollut kasvutrendissä niin ala- ja yläkvartiilin kuin mediaaninkin osalta. Kasvu hidastui vuosina 2018–2020,

jonka jälkeen se vahvistui, kunnes kääntyi taas viime vuonna laskuun. Vuonna 2023 sekä mediaani että ala- ja yläkvartiilit olivat tarkastelujakson heikoimmalla tasolla.

Liikevaihdon kasvu on vaihdellut eri kokoluokkien välillä vuosittain. Keskimäärin kasvu on ollut vahvinta 5–10 miljoonaa euroa vaihtavilla yrityksillä, joilla tarkastelujakson 2017–2023 kasvun keskiarvo on ollut 12 prosenttia. Vuonna 2023 liikevaihdot kääntyivät laskuun alle 0,5 miljoonaa euroa ja 1–5 miljoonaa euroa vaihtavilla yrityksillä. Vahvinta kasvu oli 5–10 miljoonaa euroa vaihtavilla, joilla kasvu oli edelleen 9,2 prosenttia. Myös yli 10 miljoonaa ja 0,5–1 miljoonaa vaihtavissa luokissa kirjattiin edelleen hyvä 7,5 prosentin keskimääräinen kasvu. Kaikissa kokoluokissa kasvuluvut olivat selvästi edellisvuotta heikommat. Suurin putous 15,5 prosenttiyksikköä oli 1–5 miljoonaa euroa vaihtavissa. Myös 5–10 miljoonaa euroa vaihtavissa parin edellisvuoden korkeat kasvuluvut putosivat selvästi maltillisemmalle tasolle. Tarkastelujakson keskiarvoa parempaan kasvuun yllettiin edelleen 0,5–1 miljoonan ja yli 10 miljoonan euron kokoluokissa. Eniten jakson keskimääräisestä jäätettiin 1–5 miljoonan ja alle 0,5 miljoonan euron kokoluokissa. Kaikkein pienimmässä luokassa jakson kasvun keskiarvo jää heikoksi 1,5 prosenttiin. Tarkastelujaksolla inflaatio on ollut keskimäärin 2,7 prosenttia.

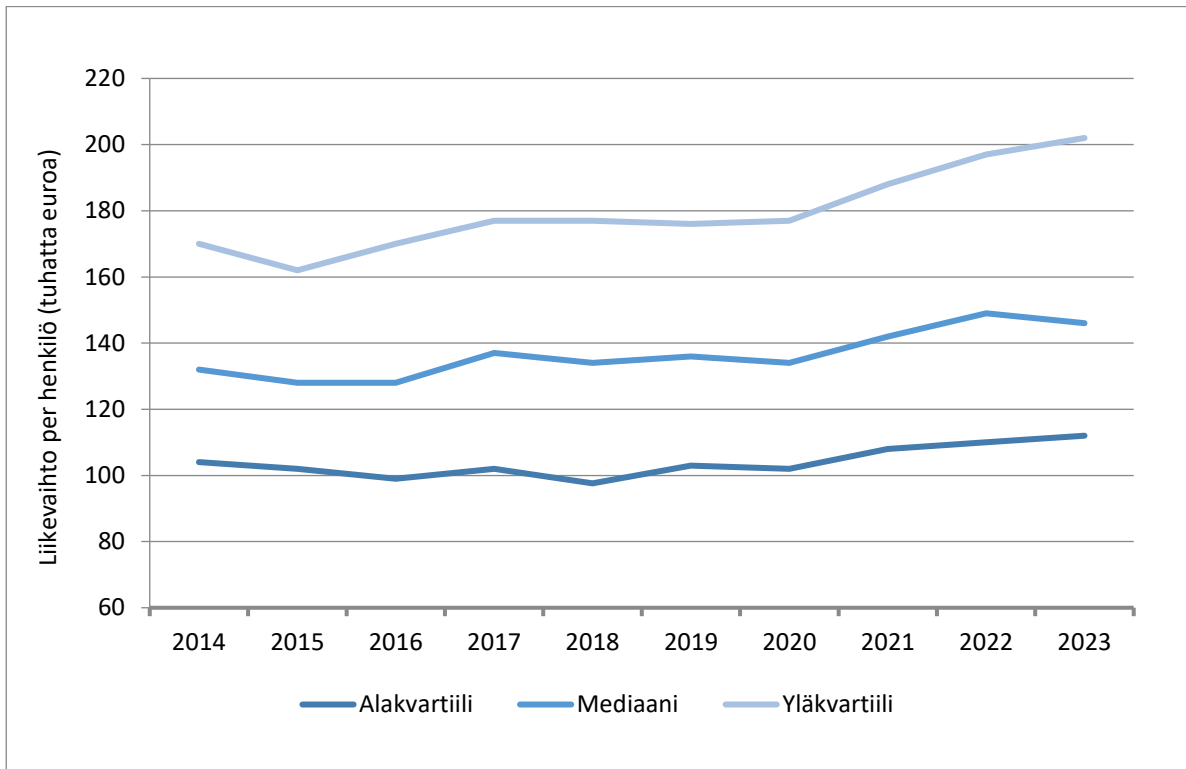
3.2 Henkilöstö

Tutkimukseen osallistuneiden yritysten henkilöstön lukumäärän mediaani vuonna 2023 oli 9. Pienten yritysten suhteellinen osuus on kasvanut hieman edellisvuodesta, mutta se ei ole vaikuttanut yritysten keskimääräiseen henkilömäärän ollenkaan.

3.2.1 Liikevaihto henkilöä kohden

Työntekijää kohden lasketulla liikevaihdolla arvioidaan toiminnan tehokkuutta. Menetelmä on karkea yksittäistä yritystä tarkastellessa, sillä tapa raportoida henkilöstömäärä vaihtelee yritysten välillä. Lisäksi ulkopuolisina palveluina ostettavat henkilöstöpalvelut vaikuttavat tähän arvioon. Menetelmä antaa kuitenkin hyvän kuvan tehokkuuden kehitymisestä, kun käytettävä aineisto on riittävän laaja.

Kuva 3-2 Yritysten liikevaihto per henkilö

Mediaaniyrityksen liikevaihto henkilöä kohti oli 146 tuhatta euroa vuonna 2023, kun se edellisenä vuonna oli 149 tuhatta euroa. Vuosina 2017–2020 tunnusluvun mediaaniarvo pysyi jokseenkin samalla tasolla, mutta nousi vuonna 2021 uudelle tasolle yli 140 tuhanteen euroon. Vuonna 2023 keskimääräisen yrityksen henkilöä kohden tekemä liikevaihto supistui edellisestä vuodesta 3 tuhatta euroa eli 2 prosenttia, mikä on hieman enemmän kuin mitä keskivertoyrityksen liikevaihto supistui.

Ylimmän ja alimman kvartiilin välinen ero on pysynyt huomattavan suurena läpi tarkastelujakson. Yläkvartiilin myynnin tehokkuus on tarkastelujaksolla ollut noin 1,8-kertainen suhteessa alakvartiilin henkilöä kohden laskettuun liikevaihtoon. Taulukosta 3–2 voidaan huomata, että tehokkuus kasvaa tasaisesti liikevaihdon kasvaessa. Yli 10 miljoonaa euroa vaihtavien yritysten keskimääräinen tehokkuus onkin vuonna 2023 ollut lähes kaksinkertainen suhteessa pienimpään, alle puoli miljoonaa euroa vaihtavaan yritysjoukkoon.

Taulukko 3-2 Liikevaihto/hlö, mediaani

1 000 €	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Liikevaihto	746	703	668	588	589	661	594	650
Henkilöstö keskimäärin	9	8	8	8	9	9	8	9
Liikevaihto/hlö	137	134	136	134	142	149	146	137
Liikevaihto/hlö yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	99	98	102	103	113	110	107	104
0,5-1,0 M€	122	114	132	121	124	134	142	127
1,0-5,0 M€	145	141	141	140	149	158	150	146
5,0-10,0 M€	178	177	173	175	185	185	190	180
>10,0 M€	189	183	201	198	215	208	223	202

3.2.2 Jalostusarvo henkilöä kohden

Taulukko 3-3 Yritysten jalostusarvo per henkilö, mediaani

1 000 €	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	60	59	59	60	61	61	64	60
Jalostusarvo/hlö yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	45	48	50	47	49	47	43	47
0,5-1,0 M€	59	54	58	57	54	54	60	57
1,0-5,0 M€	62	63	63	62	64	65	68	64
5,0-10,0 M€	71	67	66	66	72	68	74	69
>10,0 M€	72	70	65	69	73	71	74	70

Jalostusarvo henkilöä kohden kuvaa yrityksen hankkimilleen tavaroille ja palveluille tuottamaa lisäarvoa yhtä työntekijää kohden. Näin ollen se on liikevaihdon per henkilö ohella toinen hyvä mittari kuvaamaan henkilöstön sekä yrityksen toiminnan tehokkuutta. Keskimääräinen henkilöä kohden laskettu jalostusarvo vuonna 2023 oli 64 tuhatta euroa ollen täten koko tarkastelujakson korkeimmalla tasolla. Tarkastelujaksolla vuosina 2017–2023 jalostusarvo henkilöä kohden on kasvanut 4 tuhannella eurolla. Kokoluokkia tarkasteltaessa huomataan vastaava ilmiö, kuin liikevaihto per henkilö -lukuja tarkasteltaessa huomattiin. Mitä suurempi kokoluokka sitä enemmän yritykset kykenevät tuottamaan lisäarvoa liiketoimintaan henkilöä kohden.

3.2.3 Henkilöstökulut henkilöä kohden

Taulukko 3-4 Henkilöstökulut per henkilö, mediaani

1 000 €	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	50	50	50	50	51	50	52	50
Henkilöstökulut/hlö yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	37	39	38	40	37	37	37	38
0,5-1,0 M€	47	48	49	48	48	47	50	48
1,0-5,0 M€	52	51	52	51	52	53	54	52
5,0-10,0 M€	56	56	55	53	57	56	59	56
>10,0 M€	57	58	58	58	60	60	63	59

Henkilöstökulut kasvavat yrityksen koon mukaan, kuten Taulukosta 3–4 nähdään. Keskimäärin liikevaihdoltaan suurimmassa yritysluokassa henkilöstökulut per työntekijä ovat noin 1,6-kertaiset suhteessa liikevaihdoltaan pienimpään yritysluokkaan. Henkilöstökulut/työntekijä mediaani on ollut viime vuosina lievässä kasvussa ollen 52 tuhatta euroa vuonna 2023. Mediaaniyrityksen yhden henkilön vuotuinen työllistämiskulu on kasvanut kuudessa vuodessa 2 000 eurolla eli 4 prosentilla. Eniten se on kasvanut suurimmassa luokassa, jossa kasvu on ollut 10,5 prosenttia.

4 Kannattavuus

Yrityksen kannattavuudella tarkoitetaan pelkistettynä yrityksen kykyä tuottaa toiminnallaan enemmän tuloja kuin tulojen tuottamiseen käytetään varoja. Toimialan kannattavuutta ja kannattavuuden kehitystä on arvioitu käyttökate-, rahoitustulos- ja nettotulosprosentilla sekä sijoitetun pääoman tuottoasteella.

4.1 Kannattavuuden kehitys

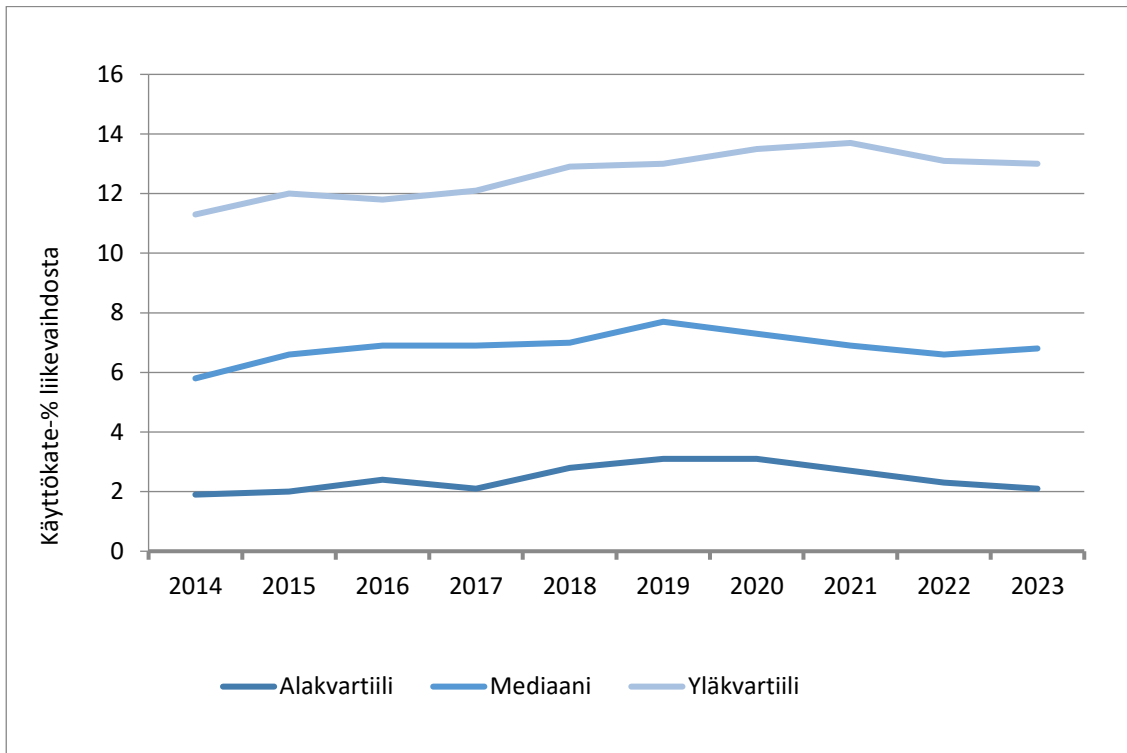
Tutkimusjoukon kannattavuus näyttää vakiintuneen kohtuullisen hyvälle tasolle. Yritysten tuloksentelekyky on pysynyt kohtuullisen vakaana viime vuosien ajan. Kaiken kaikkiaan kannattavuuden kehitys on ollut jokseenkin neutraalia tarkastelujaksolla. Kuitenkin viimeisenä kolmena vuonna kannattavuus on ollut hieman edellisvuosia heikompaa. Vuoden 2020 jälkeen kannattavuus on jäänyt hieman tarkastelujakson keskiarvon alapuolelle jokaisessa kannattavuuden tunnusluvussa. Pienestä laskusta huolimatta tunnusluvut ovat pysyneet hyvällä tasolla ja sijoitetun pääoman tuotto on yltänyt erinomaiselle tasolle läpi tarkastelujakson. Yleisesti yli 15 prosentin tuottoa sijoitetulle pääomalle pidetään erinomaisena kannattavuutena. Vuonna 2023 kannattavuus laski hieman vuoden 2022 tasosta. Sijoitetun pääoman tuotto, laski 0,4 prosenttiyksikköä ja oli 16,3 prosenttia. Euromääräinen tulos parani viime vuonna edellisvuodesta 51,2 prosentilla tutkituista yrityksistä.

Kannattavuuden hajonta on pysynyt läpi tarkastelujakson suurena kaikilla mittareilla. Sijoitetun pääoman tuotolla mitattuna ala- ja yläkvartiilien ero kannattavuudessa on ollut jopa kymmenkertainen. Täten kannattavuuden voidaan todeta jakautuvan melko epätasaisesti eri yritysten välille.

Nettotulosprosenttia tarkasteltaessa tappiollisia yhtiöitä oli vuonna 2023 22,1 prosenttia kaikista joukon yrityksistä. Tappiollisten yritysten määrä on tarkastelujaksolla ollut hienoisessa nousussa kolmen vuoden ajan. Tappiollisten yritysten määrä kasvoi edellisvuodesta 0,6 prosenttiyksiköllä, tappiollisten osuuden ollessa keskimäärin 17 prosenttia tarkastelujakson aikana. Vastaavasti 17,5 prosenttia yhtiöistä saavutti vuonna 2023 yli 10 prosentin nettotuloksen liikevaihdosta, luvun säilyessä jokseenkin samalla tasolla viimeisenä kolmena vuotena.

Kannattavuudessa on nähtävissä selkeä trendi eri kokoluokittain tarkasteltaessa. 1–10 miljoonaa euroa vaihtavilla yrityksillä kannattavuus on pieniä yrityksiä sekä yli 10 miljoonaa euroa vaihtavia yrityksiä keskimäärin merkittävästi parempaa lähes kaikilla käytetyillä mittareilla tarkasteltuna ja läpi koko tarkastelujakson. Suhteessa muihin yrityksiin, 1–10 miljoonaa euroa vaihtavat yhtiöt ovat tehneet tuottoa sijoitetulle pääomalle keskimäärin lähes kaksinkertaisesti. Kannattavin kokoluokka on tarkastelujaksolla ollut 5–10 miljoonaa euroa vaihtava, jonka yhtiöillä pääoma 5,6 kertaistui keskimääräisellä pääoman tuottoasteella mitattuna. 1–5 miljoonaa euroa vaihtavilla pääoma 4,6 kertaistui, kun alle 0,5 miljoonaa euroa vaihtavilla se vain 2,2 kertaistui.

Kuva 4-1 Yritysten käyttökate-%

Sähköasennusalalla on hyvän tai erinomaisen käyttökateprosentin rajana pidetty 7 prosenttia. Vuonna 2023 tutkimukseen osallistuneista osakeyhtiöistä tämän raja-arvon ylitti 49,2 prosenttia yrityksistä. Täten voidaan todeta tutkimuksessa olleiden yhtiöiden kannattavuuden olevan keskimäärin vähintäänkin kohtuullisella tasolla.

Käyttökateprosentin mediaani nousi hieman edellisvuodesta, mutta jäi vähän koko tarkastelujakson keskiarvon alapuolelle. Alakvartiiliin kuuluvien yritysten käyttökateprosentti laski edellisvuodesta 0,2 prosenttiyksikköä ja näin ollen se oli tarkastelujaksoin heikoimmalla tasolla yhdessä vuoden 2017 kanssa. Yläkvartiiliin kuuluvien yritysten käyttökateprosentti sen sijaan tippui edellisvuodesta 0,1 prosenttiyksikköä palaten täten vuoden 2019 tasolle. Kokonaisuutena yritysjoukon käyttökate on vieläkin hyvällä tasolla.

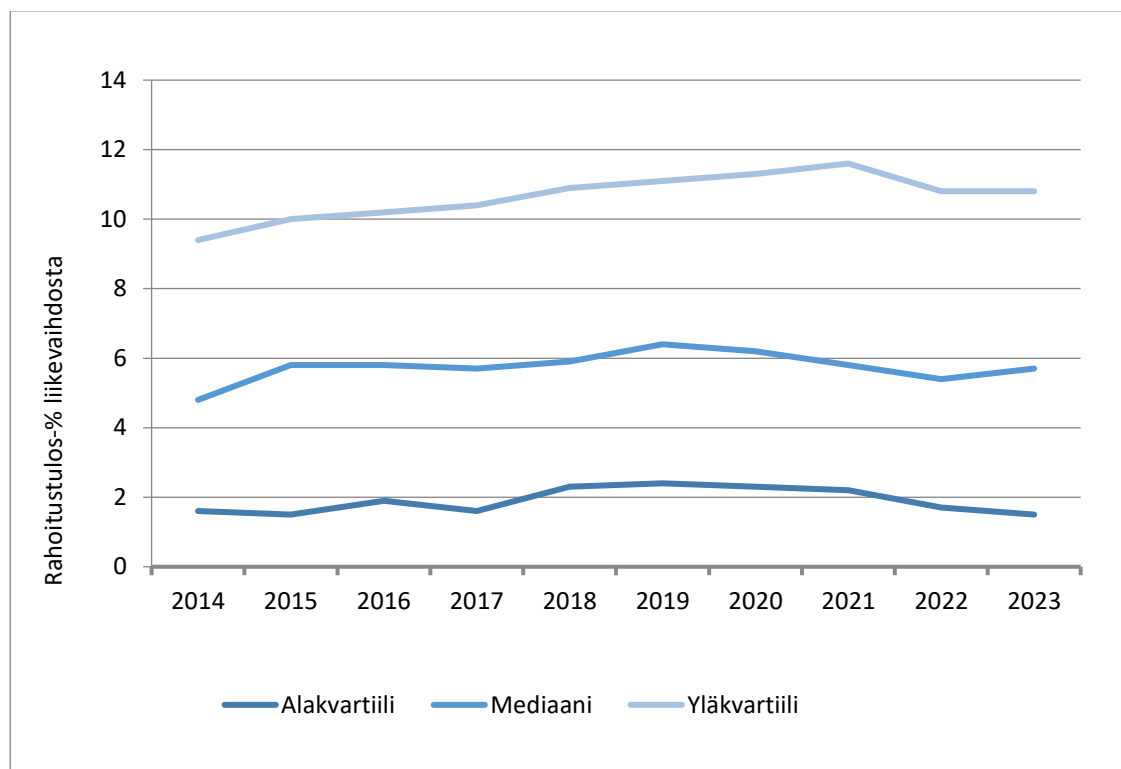
Eri kokoluokittain tarkasteltuna vain pienimmässä alle 0,5 miljoonaa euroa vaihtavien ryhmässä käyttökateprosentti heikkeni edellisvuodesta. Muissa ryhmissä suhteellinen käyttökate parani. Kaikkein pienimmät eivät ole pysyneet sopeuttamaan toimintakulujaan laskeeseen liikevaihtoon.

Taulukko 4-1 Yritysten käyttökate-%, mediaani

%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	6,9	7	7,7	7,3	6,9	6,6	6,8	7,0
Käyttökate yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	6,5	7,2	8,3	7,9	7,4	6,9	5,9	7,2
0,5-1,0 M€	7,0	5,5	8,0	6,3	6,7	6,8	8,1	6,9
1,0-5,0 M€	7,2	8,0	7,6	7,6	6,5	7,0	8,2	7,4
5,0-10,0 M€	7,6	7,6	6,0	7,7	7,5	6,4	6,8	7,1
>10,0 M€	6,2	4,5	5,1	5,3	5,6	4,7	5,4	5,3

4.2 Rahoitustulos ja nettotulos

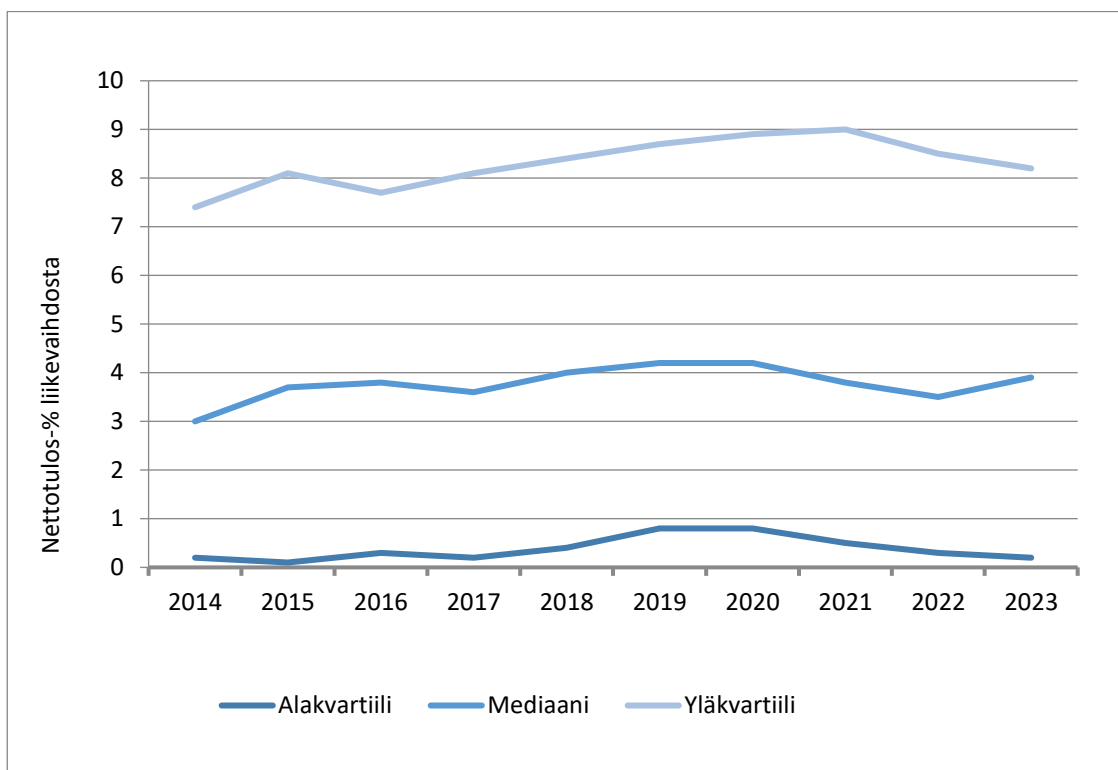
Kuva 4-2 Yritysten rahoitustulos-%

Taulukko 4-2 Yritysten rahoitustulos-%, mediaani

%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	5,7	5,9	6,4	6,2	5,8	5,4	5,7	5,9
Rahoitustulos-% yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	5,3	6,2	7,1	6,6	6,7	5,7	5,0	6,1
0,5-1,0 M€	5,7	4,5	6,4	5,2	5,6	5,9	6,6	5,7
1,0-5,0 M€	6,2	6,6	6,5	6,4	5,5	5,7	6,8	6,2
5,0-10,0 M€	6,5	6,1	5,3	6,8	6,6	5,0	5,9	6,0
>10,0 M€	5,7	4,9	4,8	4,4	4,7	4,2	5,0	4,8

Kuva 4-3 Yritysten nettotulos-%

Sekä yritysjoukon rahoitustulosprosentti että nettotulosprosentti olivat loivassa kasvussa aina vuoteen 2020 asti. Molemmat kuitenkin kääntyivät laskuun vuonna 2021 rahoitusprosentin ollessa 5,8 ja nettotulosprosentin ollessa 3,8. Vuonna 2022 lasku jatkui ja rahoitusprosentti putosi 5,4 prosenttiin ja nettotulosprosentti 3,5 prosenttiin. Kustannukset nousivat myyntiä enemmän, mikä vaikutti marginaaleihin heikentävästi. Vuonna 2023 rahoitustulosprosentti nousi 0,3 prosenttiyksikköä ja nettotulosprosentti parani edellisvuodesta 0,4 prosenttiyksiköllä. Nettotulosprosentti nousi nyt tarkastelujakson keskimääräiselle tasolle.

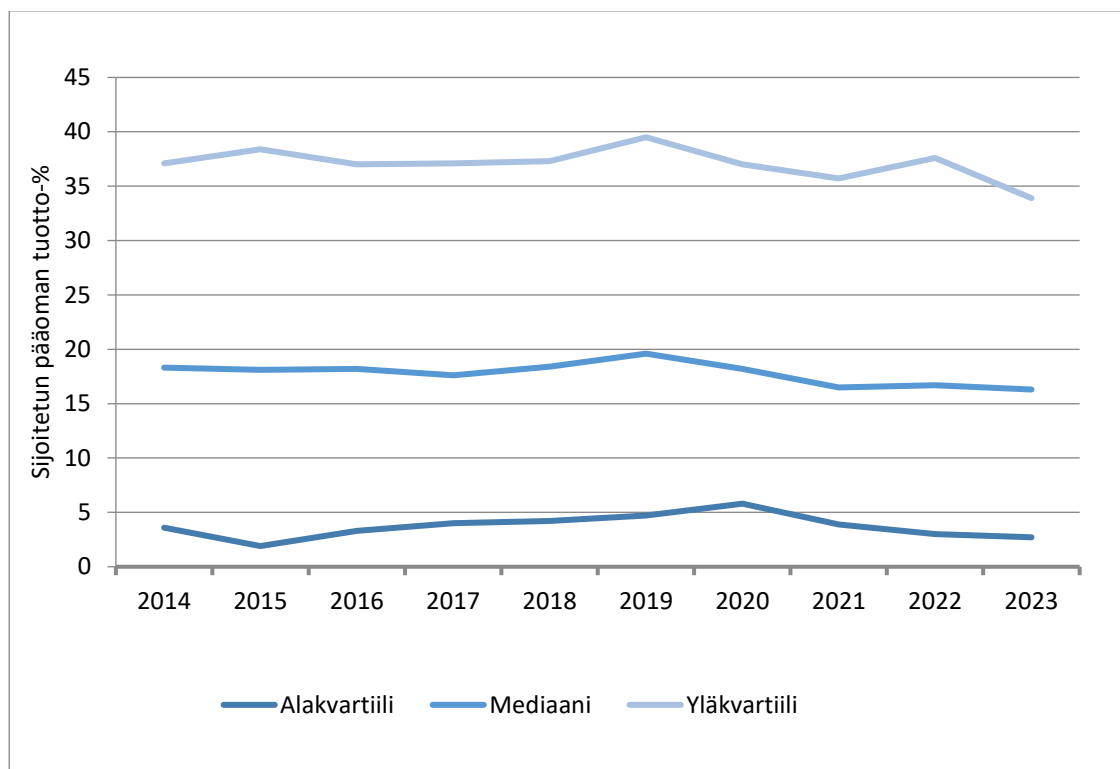
Heikoimman kvartiilin yritysten nettotulosprosentti on tarkasteluajanjaksolla ollut pitkään nol-lan tuntumassa. Näin ollen noin 20 prosenttia yrityksistä on päätenyt vuosittain tappiolle taikka maksimissaan nollatulokseen.

Taulukko 4-3 Yritysten nettotulos-%, mediaani

%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	3,6	4,0	4,2	4,2	3,8	3,5	3,9	3,9
Nettotulos yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	2,8	3,3	3,9	4,0	3,3	2,7	2,4	3,2
0,5-1,0 M€	3,5	3,7	4,4	3,8	4,1	4,0	4,8	4,0
1,0-5,0 M€	4,2	5,1	5,0	5,0	4,3	4,3	5,4	4,7
5,0-10,0 M€	6,2	4,9	4,6	6,1	5,8	4,4	5,4	5,3
>10,0 M€	3,4	2,4	2,8	2,9	2,9	2,3	3,1	2,8

4.3 Sijoitetun pääoman tuotto

Kuva 4-4 Yritysten sijoitetun pääoman tuotto-%

Kannattavuusselvityksessä käsiteltyjen yritysten sijoitetun pääoman tuotto-%:n mediaani vuonna 2023 oli yleisten arviointiperusteiden mukaan erinomaisella tasolla ja on ollut sitä koko tarkastelujakson ajan. Mediaani laski edellisvuodesta 0,4 prosenttiyksikköä ollen 16,3 prosenttia. Edellisvuoteen verrattuna myös ylimmän ja alimman kvartiilin pääoman tuottoasteet laskivat.

Ala- ja yläkvartiilin välinen ero kannattavuudessa sijoitetun pääoman tuotto-%:lla mitattaessa on ollut merkittävä koko tarkastelujakson ajan. Kun heikoiten kannattavalla neljänneksellä sijoitetun pääoman tuotto on laskenut 2,7 prosenttiin, on parhaiten kannattava neljännes saanut tuottoa sijoitetulle pääomalle yli 33 prosenttia vuosittain. Vuonna 2023 erot ovat kuitenkin hieman supistuneet. Ala- ja yläkvartiilien välinen ero oli 31,8 prosenttiyksikköä, kun se edellisvuonna oli 34,6 prosenttiyksikköä. Supistuminen johtui lähinnä parhaan neljänneksen yritysten heikentyneestä pääoman tuottoasteesta.

Taulukko 4-4 Yritysten sijoitetun pääoman tuotto-%, mediaani

%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	17,6	18,4	19,6	18,2	16,5	16,7	16,3	17,6
Sijoitetun pääoman tuotto yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	12,6	12,3	13,3	13,7	11,9	11,8	8,1	11,9
0,5-1,0 M€	13,8	15,6	19,1	15,2	16,9	20,2	21,2	17,4
1,0-5,0 M€	24,0	25,6	26,9	24,7	22,4	22,9	22,8	24,2
5,0-10,0 M€	29,6	28,3	21,8	31,5	27,0	25,7	32,5	28,0
>10,0 M€	20,2	10,6	13,4	12,3	14,6	13,0	21,9	15,1

Kokoluokkia tarkasteltaessa huomataan, että keskimäärin parhaiten ovat tuottaneet liikevaihdoltaan keskikokoiset yritykset, joiden liikevaihto on miljoonan ja kymmenen miljoonan välillä. Ero 1–10 miljoonaa euroa vaihtavien ja yli 10 miljoonaa euroa tai alle miljoona euroa vaihtavien yritysten välillä sijoitetun pääoman tuotossa on merkittävä. Tarkastelujaksolla kannattavin kokoluokka on ollut 5–10 miljoonaa euroa vaihtavat, joilla pääoman tuottoaste on ollut jaksolla keskimäärin 28 prosenttia. Myös 1–5 miljoonaa vaihtavien luokassa jakson keskimääräinen tuottoaste nousee lähes samalle tasolle 24,2 prosenttiin. Suurilla yli 10 miljoonaa vaihtavilla jakson keskimääräinen tuottoaste on ollut 15,1 prosenttia. Viime vuosi oli kuitenkin suurille menestyksekkäs, sillä niillä tuottoaste nousi 9 prosenttiyksikköä edellisvuodesta ja oli 21,9 prosenttia eli koko tarkastelujakson paras. Teoriassa suuremmilla yrityksillä pääoman pitäisi olla tehokkaammassa käytössä, mutta todennäköisesti koon mukanaan tuomat lisääntyneet hallinnointikustannukset laskevat pääomalle saatavaa tuottoastetta.

Pienillä, alle puoli miljoonaa vaihtavilla yrityksillä pääoman tuottoaste on taas pysynyt läpi tarkasteluajanjakson selkeästi koko joukon keskiarvoa alemmalla tasolla. Pienten yritysten osalta heikkoa tuottoa voidaan selittää suuremmalla pääomantarpeella suhteessa liiketoiminnan volyymeihin ja siten tuottotasoon.

Vähintään 15 prosentin sijoitetun pääoman tuoton vuonna 2023 saavutti noin 51,8 prosenttia vertailun yhtiöistä, kun edellisvuonna vastaava osuus oli 53,4 prosenttia. Yleisellä tasolla yli 15 prosentin sijoitetun pääoman tuottoa voidaan pitää erinomaisena. Sijoitetun pääoman tuotto jäi negatiiviseksi 20,5 prosentilla vertailun yhtiöistä vuonna 2023.

5 Taloudellinen asema

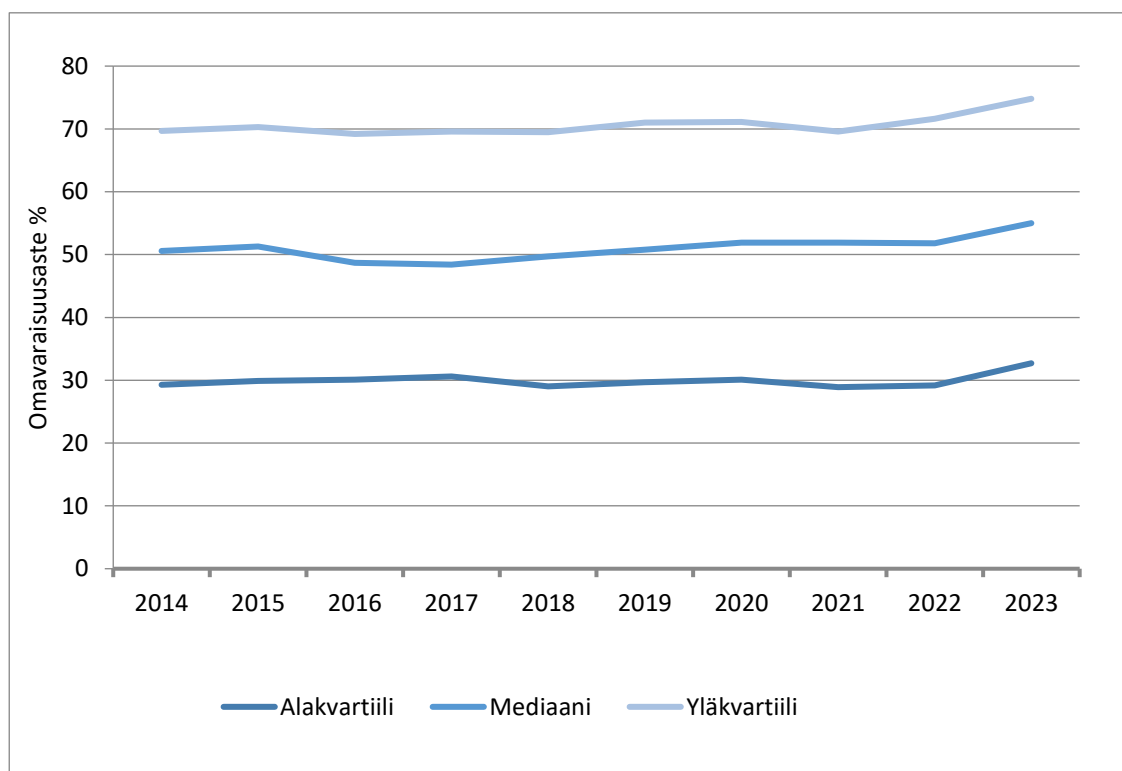
Taloudellista asemaa on arvioitu rahoitusrakenteen ja maksuvalmiuden perusteella. Rahoitusrakenteen tunnusluvut mittaavat yrityksen vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä sekä yrityksen yleistä tappionsietokykyä. Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä maksaa maksunsa ajallaan ja mahdolliset käteisalennukset hyödyntäen.

5.1 Taloudellisen aseman kehitys

Sähköasennusalan yritysten keskimääräinen vakavaraisuus on pysynyt läpi tarkastelujakson erinomaisella tasolla tai aivan sen tuntumassa omavaraisuusastella mitattuna. Yli 50 prosentin omavaraisuusastetta voidaan pitää erinomaisena, ja viimeisinä vuosina on päästy keskimäärin jopa sen yli. Myös maksuvalmius on quick ratiolla mitattuna ollut keskimäärin erinomaisella tasolla tarkastelujaksolla. Kolmen viimeisen vuoden ajan maksuvalmius on parantunut entisestään nousten quick ratiolla mitattuna jo lähelle kahta.

5.2 Vakavaraisuus

Kuva 5-1 Yritysten omavaraisuusaste-%

Vuonna 2023 sähköasennusalan yritysten omavaraisuusasteen mediaani oli korkeimmillaan koko tutkimusjaksolla ollen 55 prosenttia. Edellisvuoteen (51,8 prosenttia) verrattuna omavaraisuusaste parani 3,2 prosenttiyksikköä. Vaikka omavaraisuusasteen hajonta ylä- ja alakvartiilin välillä on tarkastelujaksolla melko suuri, on huomioitavaa, että heikoimpaan neljännekseen putoaa vuonna 2023 jo 32,7 prosentin omavaraisuusasteella. Tätä tasoa voidaan pitää edelleen tyydyttävänä, eikä täten heikoimmankaan neljänneksen tilannetta voida pitää

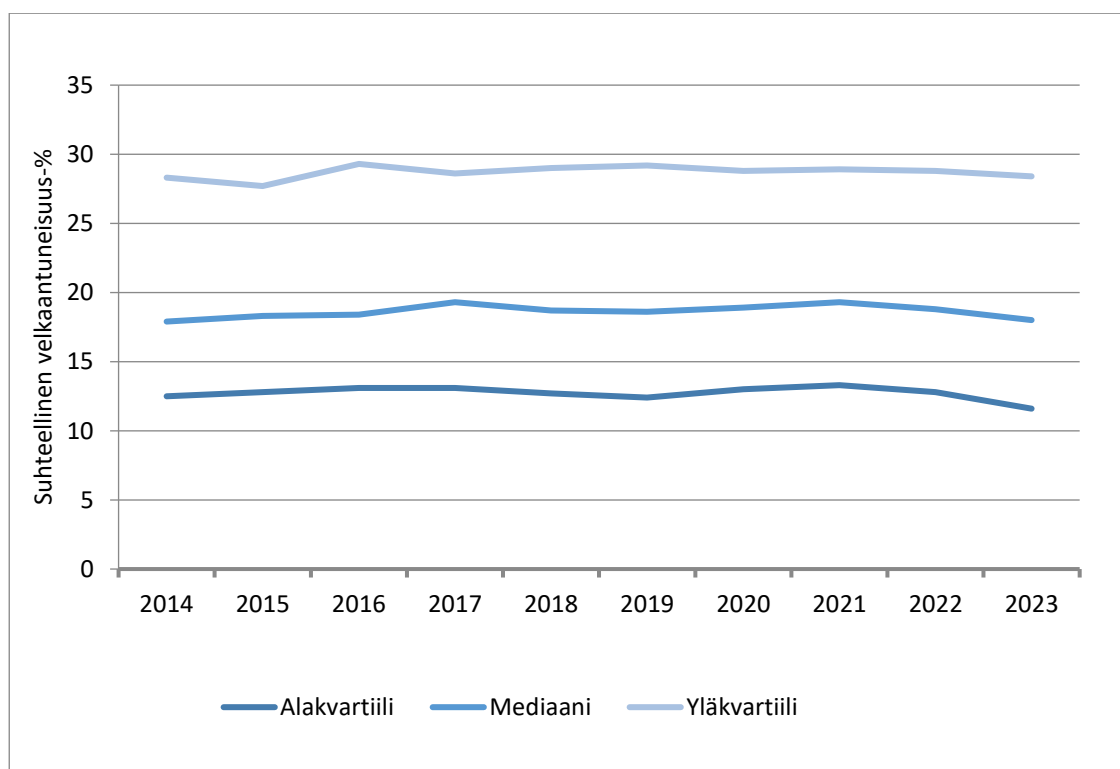
erityisen heikkona. Heikolle alle 15 prosentin tasolle jäi viime vuonna 11,4 prosenttia selvityksen yrityksistä

Taulukko 5-1 Yritysten omavaraisuusaste-%, mediaani

%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	48,4	49,7	50,8	51,9	51,9	51,8	55,0	51,4
Omavaraisuusaste yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	50,9	51,3	54,4	54,9	57,2	58,1	63,3	55,7
0,5-1,0 M€	49,5	50,4	50,4	49,7	52,9	51,2	53,8	51,1
1,0-5,0 M€	48,9	50,7	51,8	52,0	50,1	50,7	57,3	51,6
5,0-10,0 M€	48,6	51,7	44,8	52,1	53,8	52,2	52,0	50,7
>10,0 M€	36,7	34,7	37,3	33,9	33,4	30,2	34,0	34,3

Yhtiöiden keskimääräinen vakavaraisuus oli erinomaisella tasolla kaikissa kokoluokissa vuonna 2023 pois lukien yli 10 miljoonaa euroa vaihtavat yritykset. Suurimman kokoluokan yritysten keskimääräinen omavaraisuusaste oli tyydyttävällä tasolla vuonna 2023 kuten koko tarkastelujakson ajan lukuun ottamatta vuotta 2017. Perinteisesti omavaraisuusasteen hyvän raja kulkee 35 prosentissa. Tyypillisesti suurilla yrityksillä rahoituksen suunnittelu noudattaa yleistä rahoitusteoriaa pienempiä paremmin, jolloin suurempi osa rahoituksesta pyritään toteuttamaan omaa pääomaa edullisemmalla vieraalla pääomalla. Suurten yritysten on myös helpompi saada edullisempaa lainarahoitusta, mikä omalta osaltaan kannustaa vieraan pääoman käyttöön oman pääoman sijasta. Toisaalta suuret yritykset ovat yleensä myös pääomavaltaisempia kuin pienemmät, jolloin niiden taserakenteetkin ovat raskaampia.

Kuva 5-2 Suhteellinen velkaantuneisuus-%

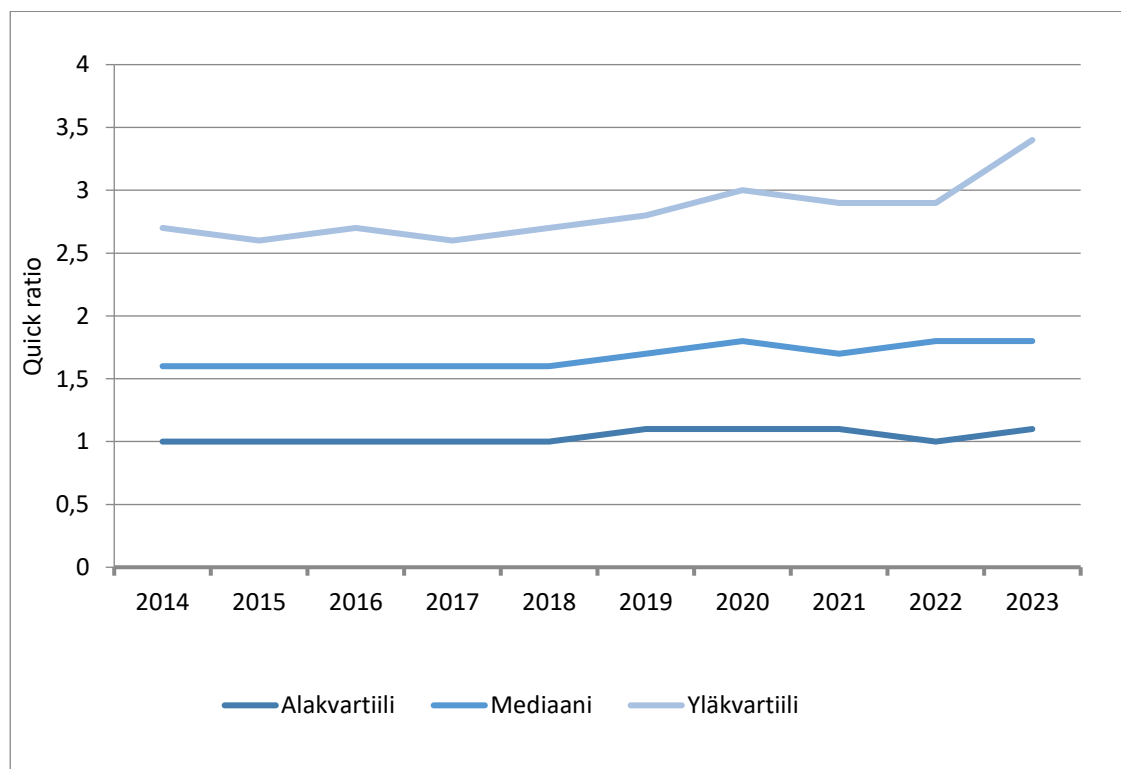
Taulukko 5-2 Yritysten suhteellinen velkaantuneisuus-%, mediaani

%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	19,3	18,7	18,6	18,9	19,3	18,8	18,0	18,8
Velat/liikevaihto yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	19,8	19,6	19,8	19,3	18,9	17,7	16,6	18,8
0,5-1,0 M€	18,7	17,6	17,4	18,4	18,7	18,0	19,4	18,3
1,0-5,0 M€	18,1	17,9	17,5	17,8	18,5	18,6	17,1	17,9
5,0-10,0 M€	17,7	18,7	19,1	19,9	18,4	18,8	16,8	18,5
>10,0 M€	24,5	25,9	24,4	25,7	25,2	26,5	24,8	25,3

Suhteellisen velkaantumisasteen mediaani laski vuonna 2023 0,8 prosenttiyksikköä edellisvuodesta ollen 18,0 prosenttia. Suhteellisen velkaantumisasteen mediaani on pysynyt hyvin vakaana läpi koko tarkasteluajanjakson, pysytellen vain 1,3 prosenttiyksikön sisällä vuosina 2017–2023. Suuret yli 10 miljoonaa euroa vaihtavat yritykset operoivat selvästi pienempiä yrityksiä suuremmalla velkaantuneisuusasteella. Tämän mahdollistaa niin suurten yritysten vakaampi kannattavuus kuin keskimäärin alhaisemmat lainan kustannukset.

5.3 Maksuvalmius

Kuva 5-3 Yritysten quick ratio

Taulukko 5-3 Yritysten quick ratio, mediaani

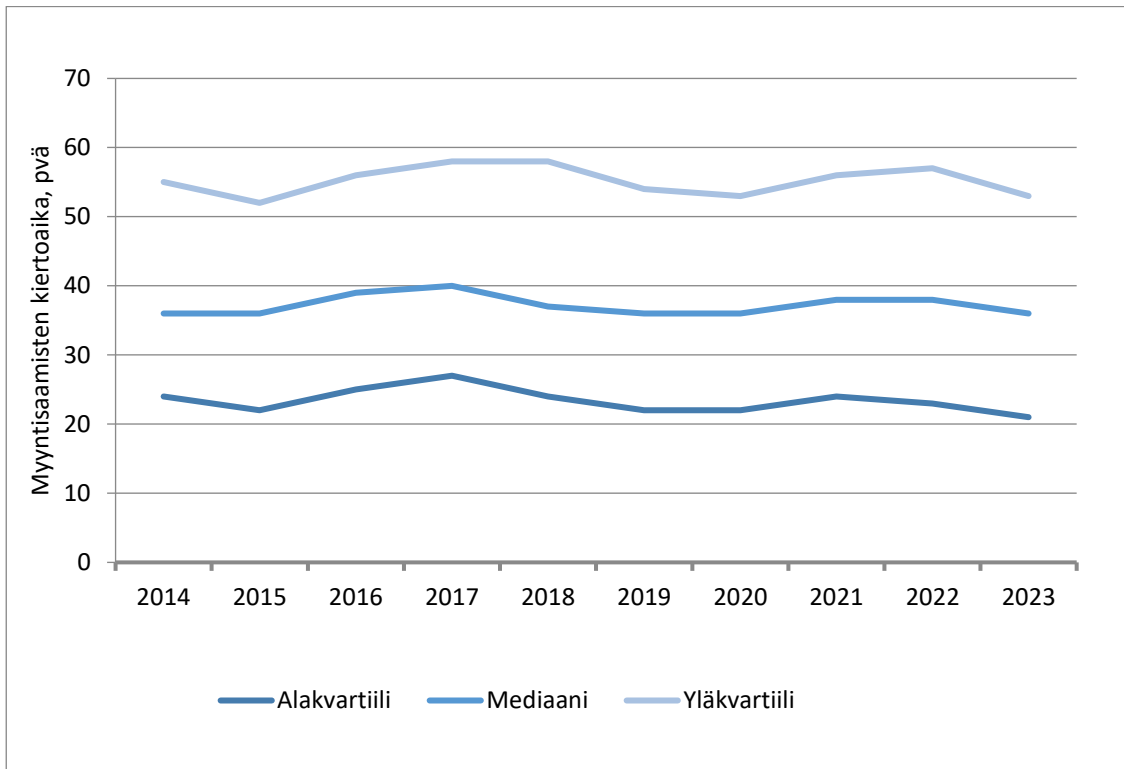
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	1,6	1,6	1,7	1,8	1,7	1,8	1,8	1,7
Quick ratio yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	2,2	1,8
0,5-1,0 M€	1,6	1,5	1,6	1,5	1,5	1,6	1,8	1,6
1,0-5,0 M€	1,5	1,6	1,8	1,9	1,8	1,6	1,9	1,7
5,0-10,0 M€	2,2	1,8	2,1	1,9	2,1	1,9	1,9	2,0
>10,0 M€	1,5	1,4	1,5	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4

Quick ratio (happotesti) on lyhytaikaisten saamisten ja lyhytaikaisen vieraan pääoman suhdeluku. Suhdeluku ilmaisee yrityksen lyhyen aikavälin maksuvalmiuden. Maksuvalmius katsotaan hyväksi quick ration ylittäessä arvon 1. Vuonna 2023 selvityksessä mukana olleiden yritysten quick ration mediaani oli erinomaisella tasolla 1,8. Toisin sanoen lyhytaikaiset saamiset ja kassavarat ylittivät lyhytaikaiset velat keskimäärin 80 prosentilla.

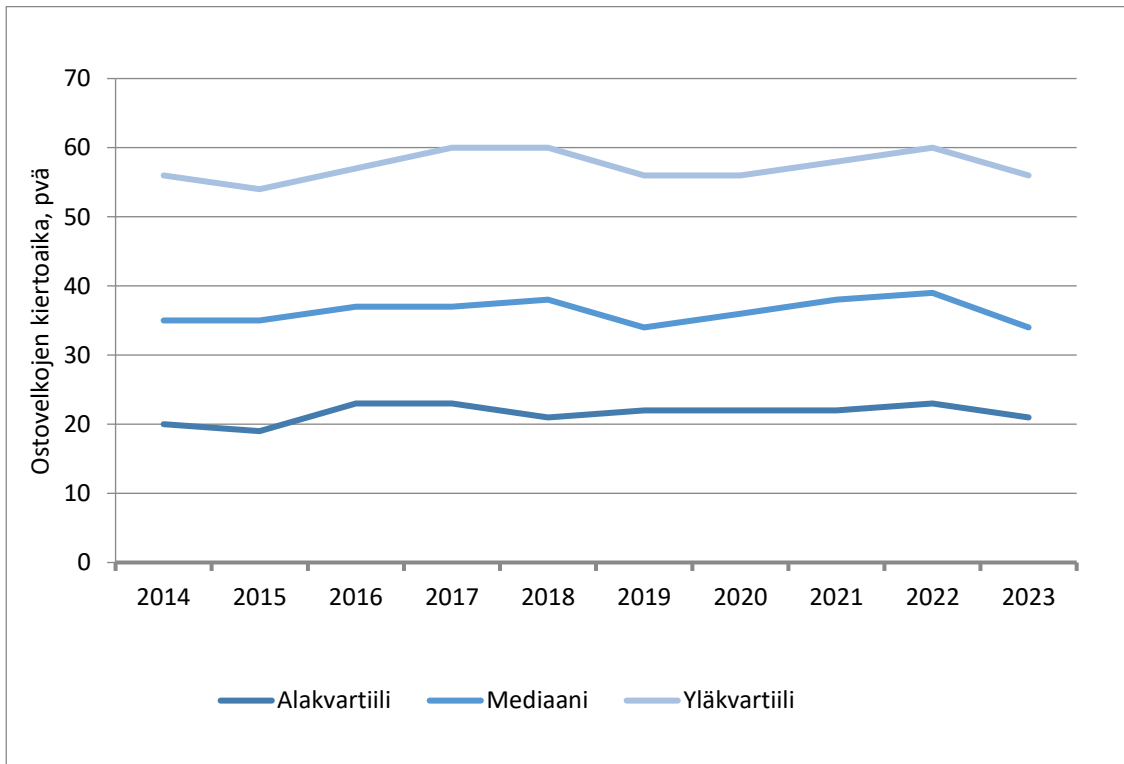
Quick ration mediaani on pysynyt erinomaisella tasolla koko tarkastelujakson ajan. Vuonna 2023 hyväksi luokiteltavilla arvoilla päätyi yrityksiä jopa heikoimpaan neljännekseen. Tämä kertoo maksuvalmiuden olevan läpi yritysjoukon melko hyvällä mallilla. Välttävän tai heikon (alle 0,5) maksuvalmiuden yrityksiä oli aineistossa vain 6,6 prosenttia. Eri kokoluokittain tarkasteltaessa ainoastaan yli 10 miljoonaa euroa vaihtavilla yrityksillä tunnusluku on laskenut erinomaisen tason alle (1,5). Tämä ei sinänsä kerro niinkään muita heikommasta likviditeetitilanteesta, vaan suuryritysten vakaammasta tulo-rahoitus-pohjasta, joka mahdollistaa alhaisemmat rahoituspuskurit suhteessa lyhytaikaisiin maksuihin. On kuitenkin muistettava, että tunnusluku lasketaan taseesta eli se kuvaa tilinpäätöshetken tilannetta eikä siten suoraan kerro maksuvalmiuden vaihtelusta tilikauden aikana.

Toinen maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku on current ratio. Se mittaa quick ration tavoin tilinpäätöshetken rahoituspuskuria. Tunnusluvussa vaihto-omaisuus, lyhytaikaiset saamiset ja kassavarat ajatellaan realisoitavaksi lyhytaikaisista velvoitteista selviämiseksi. Ne jäsenyritykset, joilla current ration arvo kannattavuustutkimuksessa on yli 2, voivat olla maksuvalmiutensa suhteen tyytyväisiä. Tutkimuksessa luvun mediaani oli 1,9 vuonna 2023. Erinomaiselle yli 2,5 tasolle ylsi 37,4 prosenttia selvityksen yrityksistä ja heikolle alle yhden tasolle jäi 12,4 prosenttia yrityksistä.

Kuva 5-4 Myyntisaamisten kiertoaika

Kuva 5-5 Ostovelkojen kiertoaika

Taulukko 5-4 Myyntisaamisten kiertoaika, mediaani

pvä	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	40	37	36	36	38	38	36	37
Myyntisaamisten kiertoaika yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	36	30	30	30	32	31	29	31
0,5-1,0 M€	42	37	38	35	37	35	38	37
1,0-5,0 M€	40	39	38	39	43	41	37	40
5,0-10,0 M€	33	46	40	41	46	46	45	42
>10,0 M€	51	50	48	43	46	47	44	47

Myyntisaamisten kiertoajan mediaani on pysynyt vakaasti 36 ja 40 päivän välillä. Vuonna 2023 mediaani oli 36 päivää. Keskimäärin kiertoaika on sitä lyhempi, mitä pienempi yritys liikevaihdoltaan on kyseessä.

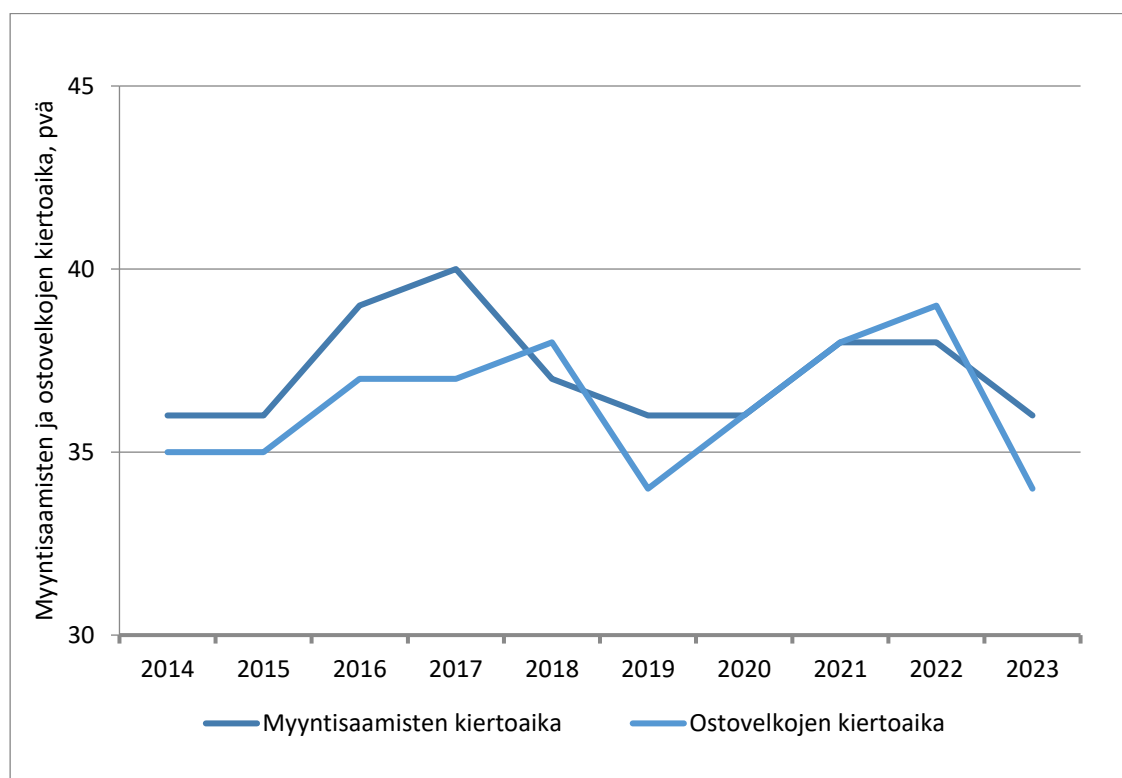
Taulukko 5-5 Ostovelkojen kiertoaika, mediaani

pvä	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Osakeyhtiöt	37	38	34	36	38	39	34	37
Ostovelkojen kiertoaika yritysten liikevaihdon mukaan								
<0,5 M€	34	34	30	30	32	30	25	31
0,5-1,0 M€	36	35	32	33	36	36	36	35
1,0-5,0 M€	37	39	35	38	41	42	38	39
5,0-10,0 M€	40	39	34	42	40	44	45	41
>10,0 M€	45	50	45	44	50	55	51	48

Vuonna 2023 ostovelkojen kiertoajan mediaani laski 34 päivään ollen kolme päivää alle tarkastelujakson keskiarvon. Ostovelkojen kiertoajassa ei tarkastelujakson aikana ole tapahtunut kovin merkittäviä muutoksia. Taulukosta 5–5 huomataan, että myyntisaamisten tapaan ostovelkojen kiertoaika pitenee yrityskoon kasvaessa.

Lyhempää ostovelkojen kiertoaikaa voidaan pitää positiivisena merkinä yrityksen maksukyvyistä. Ostovelkojen kiertoajan pidentyminen taas voi olla merkki yrityksen nykyisistä tai tulevista maksuvaikeuksista, sillä tyypillisesti maksujen viivästyessä yritys ei kykene hoitamaan niitä normaalilla tulo-rahoituksella. Lisäksi venähtäneet maksuajat saattavat aiheuttaa yrityksille ylimääräisiä rahallisia kustannuksia kuin myös mainehaittoja. Toisaalta erityisen lyhyt kiertoaika sitouttaa lisää käyttöpääomaa liiketoimintaan, mikäli ostovelkojen kiertoaika alittaa myyntisaamisten kiertoajan. Suurimmat yritykset hyödyntävät pitempiä maksuaikoja ja rahoittavat sillä käyttöpääomaansa.

Kuva 5-6 Myyntisaamisten ja ostovelkojen kiertoaika, mediaani

Optimaalisessa tilanteessa myyntisaamisten kiertoajan tulisi olla hieman lyhyempi kuin ostovelkojen kiertoajan. Tällöin yritys voi toimittajien myöntämällä maksuajalla vähentää varsinaista pääomatarvetta ja kattaa asiakkaille myönnettyt maksuajat. Niin ostovelkojen kuin myyntisaamistenkin kiertoajat määrittyvät viimekädessä annettujen ja saatujen maksuehtojen perusteella, joten yritys voi täten neuvottelemalla vaikuttaa merkittävästi ostovelkoihin ja myyntisaamisiin sitoutuvaan käyttöpääoman tarpeeseen.

Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden yritysten keskimääräinen myyntisaatavien kiertoaika vuonna 2023 oli 36 vuorokautta. Näin ollen yritysten saatavat tuloutuvat keskimäärin viisi päivää nopeammin kuin edellisvuonna. Keskimääräinen kiertoaika on tarkastelujaksolla pysytellyt pääasiassa 36 ja 40 vuorokauden välillä.

Ostovelkojen kiertoaika oli tarkasteltavilla yrityksillä keskimäärin 34 vuorokautta vuonna 2023. Ostovelkojen kiertoaika nopeutui kaksi päivää, joten yritykset maksoivat laskunsa hieman edellisvuotta nopeammin. Vaihtelua on tarkastelujaksolla ollut 34 ja 38 vuorokauden välillä.

Kuten Kuvasta 5–6 ilmenee, ostovelkojen ja myyntisaamisten kiertoajat ovat noudattaneet hyvin samansuuntaista kehitystä toistensa kanssa tarkastelujaksolla 2014–2023. Myyntisaamisten kiertoaika on kuitenkin ollut tyypillisesti ostovelkojen kiertoaikaa hieman pidempi. Vuonna 2023 myyntisaamisten kiertoaika (36 päivää) ylitti ostovelkojen kiertoajan (34 päivää) kahdella päivällä.

6 Yritysten taloudellinen asema yleisten ohjearvojen perusteella

Kannattavuusanalyysin keskeisistä tunnusluvuista on Taulukossa 6–1 esitetty suuntaa antavia ohjearvoja. Taulukkoon on merkitty Alma Business Insights:in ohjeistuksen mukaiset ohjearvot, joiden perusteella tunnuslukujen tulkinta helpottuu. Käyttökateprosentin ohjearvot ovat toimialasidonnaisia, joten oheisen taulukon käyttökateprosentin ohjearvot on pyritty valitsemaan sähkö- ja teleurakointialan erityispiirteet huomioiden. Myöhemmin analyysin yritykset on jaettu luokkiin tunnuslukujen ohjearvojen perusteella.

Taulukko 6-1 Tunnuslukujen suuntaa antavat ohjearvot

Suuntaa antavat ohjearvot	Hyvä tai erinomainen	Tyydyttävä	Välttävä tai heikko
Kannattavuus			
Käyttökate-%	>7 %	3-7 %	<3 %
Vakavaraisuus			
Omavaraisuusaste	>35 %	25-35 %	<25 %
Maksuvalmius			
Quick ratio	>1,0	0,5-1,0	<0,5

Sähköistysalan yritysten kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta yleisten ohjearvojen perusteella kuvataan jakamalla kannattavuustutkimuksessa tarkastellut yritykset arvosanaluokkiin. Taulukkoon 6–2 on merkitty, kuinka monta prosenttia tutkimukseen osallistuneista vertailuosakeyhtiöistä sijoittui kuhunkin arvosanaluokkaan vuosina 2022 ja 2023.

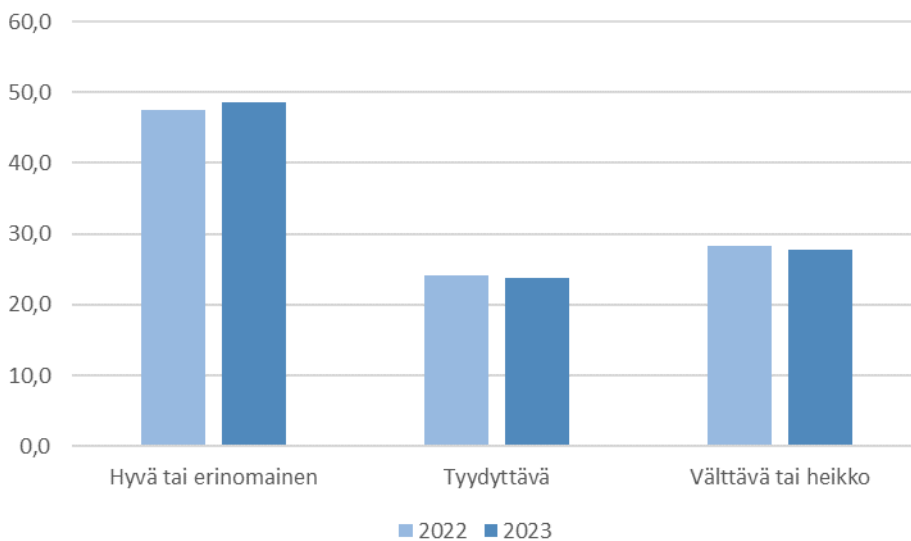
Tarkastelun tuloksia on havainnollistettu oheisilla osakeyhtiöiden kannattavuus- ja vakavaraisuuskuvioilla. Kuvioiden pylväät osoittavat, mikä oli osakeyhtiöiden prosenttijakautuma vuosina 2022 ja 2023 arvosteluasteikolla.

6.1 Kannattavuus yleisten ohjearvojen perusteella

Taulukko 6-2 Yritykset käyttökateprosentin ohjearvojen perusteella

% yrityksistä	Hyvä tai erinomainen	Tyydyttävä	Välttävä tai heikko
2023	48,6	23,7	27,7
2022	47,6	24,2	28,2

Kuva 6-1 Yritykset käyttökateprosentin ohjearvojen perusteella, %

Kannattavuutta tarkasteltaessa huomataan, että vuonna 2023 yrityksiä on siirtynyt tyydyttävästä luokasta hyvään tai erinomaiseen luokkaan suhteessa edellisvuoteen. Myös välttävien ja heikkojen luokasta on ollut siirtymää parempiin kannattavuusluokkiin. Kannattavuus on ollut vähintään tyydyttävää noin 72,3 prosentilla yrityksistä ja hyvää tai erinomaista jopa 48,6 prosentilla yrityksistä.

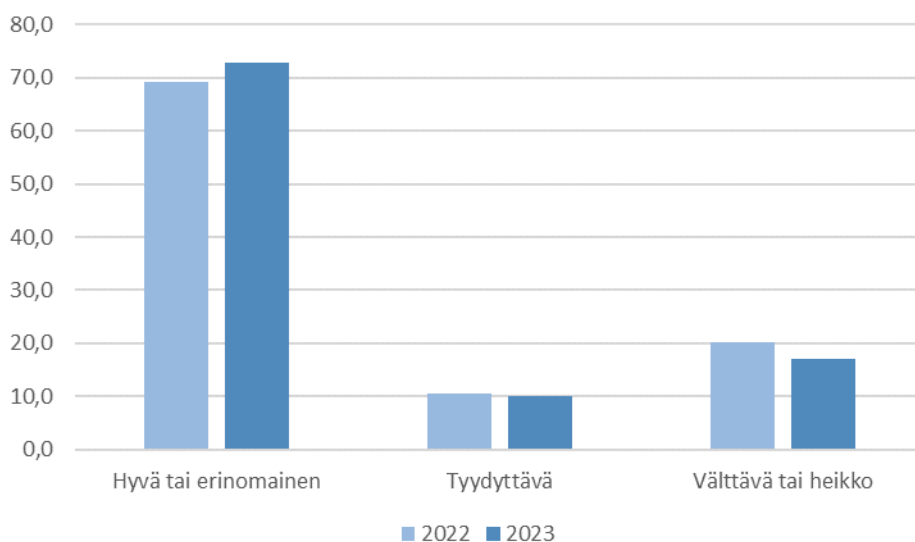
Keskimääräinen kannattavuus on pysynyt tutkimuksen yrityksillä vuodesta 2018 lähtien vuoteen 2020 saakka 7 prosentin tasolla tai sen yläpuolella. Käyttökateen mediaani laski edellisvuonna 6,6 prosenttiin, mutta nousi viime vuonna 6,8 prosentin tasolle. Hyvän kannattavuuden rajana käyttökateprosentilla mitattuna sähköistysalan yrityksillä voidaan pitää 7 prosenttia. Viimeisen viiden vuoden aikana hyvän tai erinomaisen luokan lasku on ollut 4,7 prosenttiyksikköä kun samaan aikaan välttävän tai heikon kannattavuuden yhtiöiden joukko on kasvanut 3,1 prosenttiyksiköllä. Tänä aikana voimakkainta käyttökateen parantumista on ollut 5–10 miljoonaa euroa vaihtavien joukossa käyttökateprosentin noustessa 6,0 prosentista 6,8 prosenttiin, kuten Taulukosta 4–1 nähdään. Vastaavasti heikointa suoriutumista on ollut alle 0,5 miljoonaa euroa vaihtavien joukossa käyttökateprosentin laskiessa 8,3 prosentista 5,9 prosenttiin.

6.2 Vakavaraisuus yleisten ohjearvojen perusteella

Taulukko 6-3 Yritykset omavaraisuusasteen ohjearvojen perusteella

% yrityksistä	Hyvä tai erinomainen	Tyydyttävä	Välttävä tai heikko
2023	72,8	10,1	17,1
2022	69,4	10,5	20,2

Kuva 6-2 Yritykset omavaraisuusasteen ohjearvojen perusteella, %

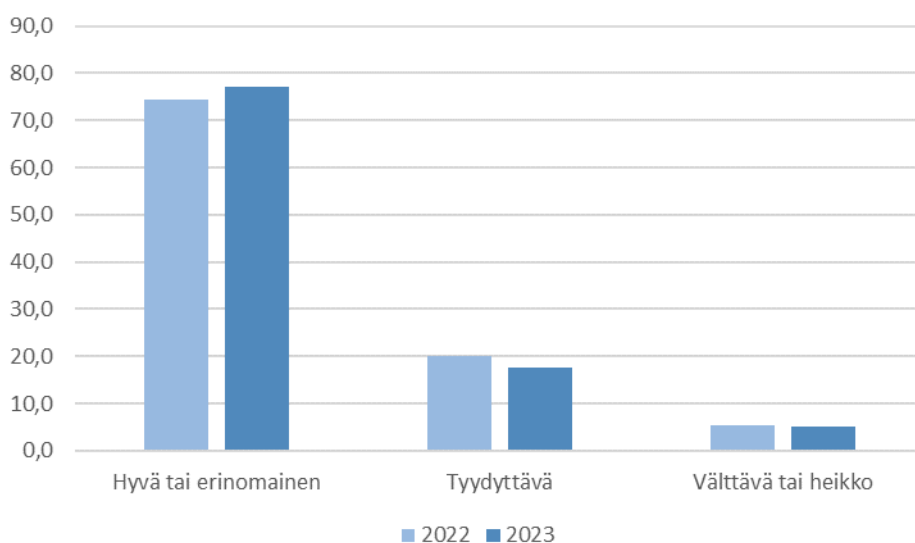
Vuonna 2023 vakavaraisuus oli hyvä tai erinomainen omavaraisuusasteella mitattuna 72,8 prosentilla selvityksen yhtiöistä. Vakavaraisuus oli tyydyttävällä tasolla 10,1 prosentilla, ja heikolla tai välttäväällä tasolla 17,1 prosentilla vertailuyhtiöistä. Välttävän tai heikon luokan sekä tyydyttävän luokan osuudet laskivat hyvän tai erinomaisen luokan kasvaessa verrattuna vuoteen 2022. Välttävän tai heikon luokan koko supistui peräti 3,1 prosenttiyksikköä, kun hyvän tai erinomaisen vakavaraisuuden luokka kasvoi vastaavasti 3,5 prosenttiyksikköä. Tyydyttävän vakavaraisuuden luokka laski 0,4 prosenttiyksiköllä.

6.3 Maksuvalmius yleisten ohjearvojen perusteella

Taulukko 6-4 Yritykset quick ration ohjearvojen perusteella

% yrityksistä	Hyvä tai erinomainen	Tyydyttävä	Välttävä tai heikko
2023	77,2	17,7	5,1
2022	74,5	20,2	5,3

Kuva 6-3 Yritykset quick ration ohjearvojen perusteella, %

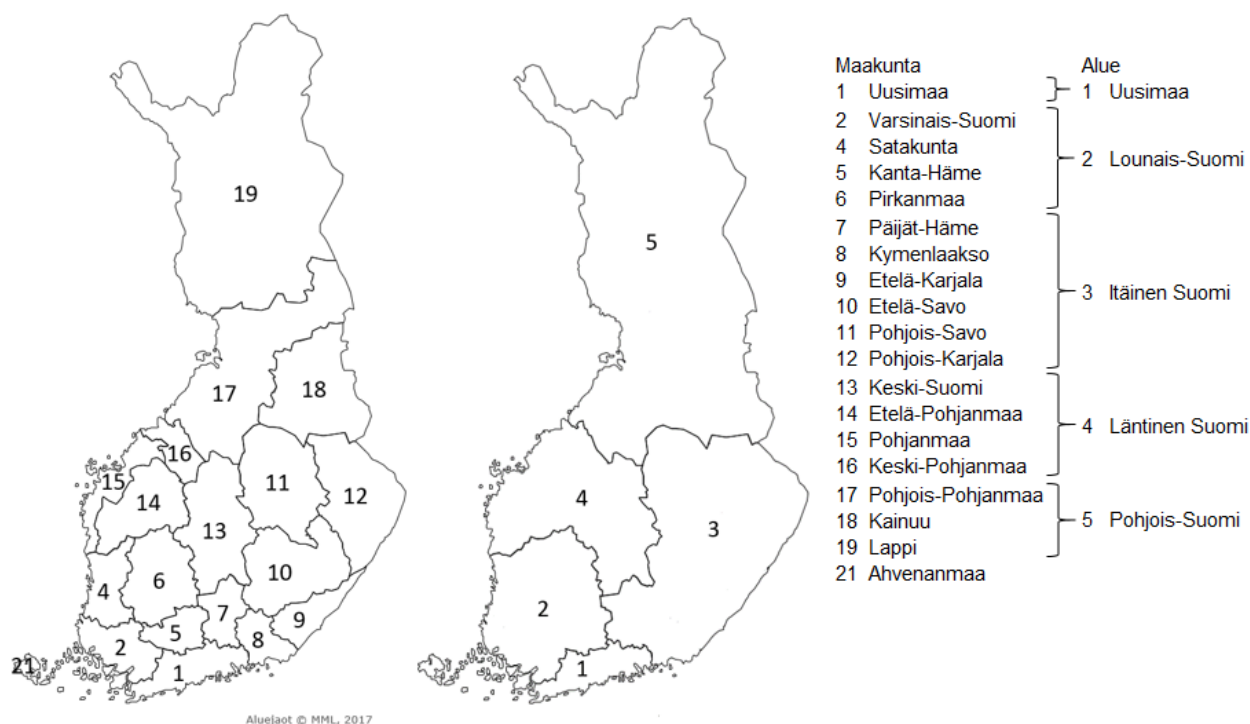

Maksuvalmius oli hyvä tai erinomainen 77,2 prosentilla selvityksen yhtiöistä. Tyydyttävä maksuvalmius oli 17,7 prosentilla ja välttävä tai heikko maksuvalmius 5,1 prosentilla yrityksistä. Parhaan maksuvalmiuden yritysten joukko kasvoi edellisvuodesta 2,7 prosenttiyksiköllä, kun taas tyydyttävien maksuvalmiuden omaavien yritysten osuus laski 2,5 prosenttiyksiköä. Myöskin heikoimman maksuvalmiusluokan osuus oli laskusuunnassa pienentyen edellisvuodesta 0,2 prosenttiyksiköllä.

7 Tulokset alueittain

Tutkimusaineistosta on laskettu mediaanitunnuslukuja myös alueittain. Tutkimuksen aluejaon perustana on Suomen virallinen maakuntajako, jonka avulla Suomi on jaettu viiteen tutkittavaan alueeseen. Maakunta- ja aluejako on esitetty Kuvassa 7–1. Alueelliset tunnuslukujen mediaanit perustuvat kaikkien kunkin alueen kotipaikkana olevien yritysten tuloksiin. Alueittaisia tuloksia arvioitaessa ja vertailtaessa niitä keskenään on syytä pitää mielessä, että aineiston lukumäärä vaihtelee alueittain, minkä seurauksena alueittaiset tulokset eivät välttämättä ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

Kuva 7-1 Suomen maakunnat ja katsauksessa käytetty aluejako

Taulukko 7-1 Tunnuslukujen mediaaneja alueittain

Liikevaihto (1 000 €)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	778	789	676	578	638	639	707	686
Lounais-Suomi	712	560	584	513	514	578	422	555
Itäinen Suomi	659	743	720	684	601	656	638	672
Läntinen Suomi	782	821	748	781	841	949	777	814
Pohjois-Suomi	708	637	673	487	460	724	697	627

Liikevaihto/hlö (1 000 €)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	142	136	134	134	146	151	155	143
Lounais-Suomi	141	134	142	133	138	145	138	139
Itäinen Suomi	124	129	124	126	138	141	148	133
Läntinen Suomi	124	124	139	129	138	155	137	135
Pohjois-Suomi	147	141	143	149	149	158	149	148

Käyttökate (%)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	6,7	6,9	7,4	6,0	6,4	6,1	5,3	6,4
Lounais-Suomi	7,1	6,0	8,0	7,3	7,2	6,1	7,0	6,9
Itäinen Suomi	5,8	6,4	6,5	7,0	6,7	6,6	7,4	6,6
Läntinen Suomi	6,7	7,8	7,9	9,3	7,3	7,9	8,2	7,9
Pohjois-Suomi	9,5	9,2	10,2	9,6	8,9	8,3	8,0	9,1

Rahoitustulos (%)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	5,7	6,3	6,3	5,2	5,4	5,0	4,6	5,5
Lounais-Suomi	6,0	5,0	6,7	6,2	6,4	5,0	5,9	5,9
Itäinen Suomi	4,7	5,4	5,7	5,9	5,6	5,4	5,9	5,5
Läntinen Suomi	5,5	6,3	6,8	7,5	6,0	6,4	6,7	6,5
Pohjois-Suomi	7,9	7,9	8,2	8,2	7,2	6,9	6,6	7,6

Nettotulos (%)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	3,0	4,0	3,9	3,2	3,1	2,8	3,0	3,3
Lounais-Suomi	4,3	3,6	4,6	4,5	4,4	3,3	4,1	4,1
Itäinen Suomi	2,5	3,6	3,6	4,0	3,9	4,0	4,4	3,7
Läntinen Suomi	3,3	4,5	3,8	5,4	4,4	4,6	5,1	4,4
Pohjois-Suomi	6,0	6,2	7,1	6,8	5,2	5,0	4,9	5,9

Omavaraisuusaste (%)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	45,7	46,0	47,4	46,3	46,3	46,0	50,8	46,9
Lounais-Suomi	48,8	51,1	51,6	52,2	52,4	54,2	60,7	53,0
Itäinen Suomi	46,5	50,4	49,9	51,8	53,7	52,1	52,1	50,9
Läntinen Suomi	52,3	56,3	54,5	53,0	54,3	56,3	57,3	54,9
Pohjois-Suomi	52,5	51,9	59,5	57,8	59,6	56,6	58,2	56,6

Velat/liikevaihto (%)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	17,4	18,2	17,9	19,3	19,9	18,7	17,1	18,4
Lounais-Suomi	20,9	18,7	18,4	19,0	19,6	17,8	17,7	18,9
Itäinen Suomi	18,5	18,5	19,1	18,4	19,4	20,0	18,8	18,9
Läntinen Suomi	21,8	20,3	21,8	20,0	20,1	20,1	20,8	20,7
Pohjois-Suomi	18,4	19,4	18,0	17,4	17,5	20,0	16,8	18,2

Jalostusarvo/hlö (1 000 €)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	62	63	61	62	65	64	67	63
Lounais-Suomi	60	58	61	60	60	58	59	59
Itäinen Suomi	57	60	58	58	61	60	66	60
Läntinen Suomi	53	53	58	56	55	59	58	56
Pohjois-Suomi	66	59	64	66	62	66	64	64

Henkilöstökulut/hlö (1 000 €)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Keskiarvo
Uusimaa	52	52	52	51	55	55	55	53
Lounais-Suomi	50	49	49	48	49	49	50	49
Itäinen Suomi	51	51	50	50	53	49	54	51
Läntinen Suomi	47	48	49	47	47	48	49	48
Pohjois-Suomi	48	49	49	50	49	51	52	50

Taulukkoa 7–1 tarkasteltaessa on havaittavissa mielenkiintoisia aluekohtaisia eroja yritysten tunnusluvuissa. Tarkastelujaksolla keskimäärin suurimmat yritykset ovat olleet Läntisestä Suomesta. Myös vuonna 2023 liikevaihdoltaan suurimmat yritykset ovat Läntisen Suomen alueelta mediaanin ollessa 777 tuhatta euroa.

Keskimääräinen yrityskoko on laskenut tarkastelujaksolla kaikilla alueilla. Vuonna 2023 liikevaihdon mediaani on ollut kasvussa ainoastaan Uudellamaalla. Voimakkainta yrityskoon lasku on ollut Läntisessä Suomessa ja Lounais-Suomessa. Toiminnan tehokkuutta tarkasteltaessa Pohjois-Suomi on ollut tarkastelujaksolla keskimäärin kärjessä. Tehokkuus on ollut korkeinta Uudellamaalla vuonna 2023 kun keskimääräinen liikevaihto per henkilö on ollut 155 tuhatta euroa.

Kannattavuus on ollut tarkastelujaksolla keskimäärin vahvinta Läntisessä Suomessa. Vuonna 2023 Läntisessä Suomessa keskimääräinen käyttökate-%, rahoitustulos-% ja nettotulos-% ovat olleet muita alueita korkeammalla tasolla. Vastaavasti Uusimaa on ollut kaikilla kannattavuuden mittareilla heikoin.

Kokonaisuutena kannattavuuden mittarit ovat olleet viime vuonna pääosin nousussa. Ainoastaan Uudellamaalla ja Pohjois-Suomessa kannattavuustaso on hiukan heikentynyt. Vuonna 2023 vain Uudenmaan ja Pohjois-Suomen kannattavuuden mittarit ovat jääneet tarkastelujakson keskiarvoa matalammalle tasolle. Edellisvuoteen verrattuna Itä- ja Länsi-Suomessa kannattavuus on keskimäärin parantunut. Lounais-Suomessa se on pysynyt ennallaan.

Keskimäärin tarkastelujaksolla henkilöstökulut ovat olleet korkeimmat Uudellamaalla. Viimeisen viiden vuoden aikana ero henkilöstökustannuksissa verrattuna ”halvimpiin” alueisiin on ollut maksimissaan 8 tuhatta euroa per henkilö, eli kaiken kaikkiaan erot alueiden välillä ovat olleet vähäisiä. Jalostusarvo per henkilö on ollut vuonna 2023 suurin Uudellamaalla

ollen 67 tuhatta euroa per henkilö. Alhaisin jalostusarvo vuonna 2023 on ollut Läntisessä Suomessa, jossa jalostusarvo per henkilö on jäänyt jopa 9 tuhatta euroa Uudenmaan arvoa pienemmäksi. Tutkimusjoukon jalostusarvo per henkilö on ollut nousussa tarkastelujaksolla muilla tutkittavilla alueilla, paitsi Pohjois- ja Lounais-Suomessa. Vuoden 2017 jälkeen jalostusarvo per henkilö on noussut keskimäärin 3 600 eurolla.

Omavaraisuusasteen perusteella vakaimpia yrityksiä ovat olleet Lounais-Suomen yritykset. Kaikkien alueiden keskimääräinen vakavaraisuus on ollut tarkastelujaksolla omavaraisuusasteella mitaten hyvällä tasolla. Vuonna 2023 kaikkien alueiden omavaraisuusasteet ovat nousseet entisestään saavuttaen keskimäärin jo erinomaisen tason. Suhteellisella velkaantuneisuudella mitattuna vakavaraisuudessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tarkastelujaksolla. Kaikilla alueilla suhteellinen velkaantuneisuus on melko lähellä lähivuosien keskiarvoaan. Suurin muutos on tapahtunut viime vuonna Pohjois-Suomessa, jossa suhteellinen velkaisuus supistui 3,2 prosenttiyksikköä ja oli alueiden välisessä vertailussa kaikkein matalin.

8 Kumulatiivinen kustannus- ja taserakenne

Edellisissä osioissa tehdyn keskimääräisen mediaanitarkastelun lisäksi tässä luvussa tarkastellaan yrityksiä kumulatiivisten lukujen kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että yritysten tuloslaskelma- ja taseluvut on yhdistetty ja näin saatu aikaan kumulatiivinen kaikkien yritysten luvut yhteenlaskettuna esittävä summaraportti. Raportit esitetään suhteellisessa muodossa prosentteina, mikä tekee eri vuodet vertailukelpoisiksi keskenään yritysmäärän vaihdelta vuosien välillä.

8.1 Kustannusrakenne

Taulukko 8-1 Yritysjoukon kumulatiivinen kustannusrakenne

%	2018	2019	2020	2021	2022	2023
LIKEVAIHTO	100	100	100	100	100	100
+Liiketoiminnan muut tuotot	0,5	0,5	0,8	0,8	0,6	0,6
-Aine- ja tarvikekäyttö	30,3	31,1	31,5	32,8	35,4	32,3
+Varaston muutos	-0,1	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0
-Ulkopuoliset palvelut	20,6	21,8	21,8	20,3	19,5	21,1
-Henkilöstökulut	32,2	31,3	31,0	31,2	29,9	31,1
-Liiketoiminnan muut kulut	10,9	10,7	10,1	10,1	10,0	10,5
KÄYTTÖKATE	6,3	6,1	6,4	6,3	5,8	5,7
-Poistot	2,6	2,6	2,5	2,5	2,6	2,4
LIIKETULOS	3,7	3,5	3,9	3,8	3,2	3,3
+Korko- ja rahoitustuotot	0,6	0,4	0,3	0,5	0,3	0,6
-Korko- ja rahoituskulut	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
-Verot	0,8	0,8	0,9	0,9	0,7	0,8
NETTOTULOS	3,0	2,6	3,1	3,1	2,4	2,6
+Satunnaiset tuotot	0,2	0,3	0,2	0,3	0,1	0,4
-Satunnaiset kulut	1,0	1,1	1,3	1,1	1,3	1,4
KOKONAISTULOS	2,2	1,8	2,0	2,3	1,2	1,6
-Muut oikaisuerät	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3
TILIKAUDEN TULOS	2,1	1,7	1,8	2,2	1,0	1,4

Muutoksia kustannusrakenteeseen suhteessa edellisvuoteen on tapahtunut viimeisen vuoden aikana jonkin verran. Toimintakulut ovat nousseet edelleen vuonna 2023 liikevaihtoa nopeammin. Aine ja tarvikekäyttö on palautunut vuosien 2018–2020 tasolle, mutta muiden toimintakulujen kasvu on heikentänyt käyttökatetta. Kustannusten nousun myötä käyttökate on laskenut 0,1 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Käyttökate on ollut laskussa jo kolme perättäistä vuotta. Suurimpana yksittäisenä kustannuseränä on aine- ja tarvikekäyttö, johon kului viime vuonna 32,3 prosenttia liikevaihdosta. Ainekulujen osuus supistui edellisvuodesta 3,1 prosenttiyksikköä. Muissa toimintakuluissa ulkopuolisten palvelujen osuus kasvoi 1,6 prosenttiyksikköä, henkilöstökulujen 1,2 prosenttiyksikköä ja liiketoiminnan muiden ku-

lujen osuus 0,5 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Ainekulujen lasku ei pystynyt kompensoimaan muiden toimintakulujen nousua. Poistojen osuus on laskenut 0,3 prosenttiyksiköllä edellisvuodesta, jonka myötä liiketulos on noussut edellisvuodesta 0,1 prosenttiyksiköllä 3,3 prosenttiin.

Nettotulosprosentti on noussut 0,2 prosenttiyksikköä 2,6 prosenttiin, joka on samaa tasoa kuin vuoden 2019 suhteellinen tulostaso. Korko- ja rahoitustuotot ovat nousseet 0,3 prosenttiyksikköä edellisvuodesta, kun korko- ja rahoituskulujen nousu jäi vain 0,1 prosenttiyksikköön. Veroihin kului 0,8 prosenttia liikevaihdosta. Oikaisematon kokonaistulos jäi 1,6 prosenttiin, mikä on tulostasona tarkastelujakson toiseksi heikoin.

8.2 Taserakenne

Taulukko 8-2 Yritysjoukon kumulatiivinen tase vastaavaa

%	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VASTAAVAA						
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Aineettomat hyödykkeet	7,3	6,4	6,2	5,9	5,2	5,0
Maa- ja vesialueet	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
Rakennukset ja rakennelmat	2,0	2,1	1,7	1,7	1,6	1,5
Koneet ja kalusto	11,0	11,0	8,3	9,6	9,1	9,6
Muut aineelliset hyödykkeet	8,4	8,0	11,1	9,0	8,5	9,4
Sijoitukset yhteensä	10,3	10,6	11,4	11,1	10,6	10,0
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	39,3	38,4	39,2	37,6	35,3	35,8
Leasingvastuut	3,3	2,9	2,9	2,9	2,6	3,5
VAIHTO-OMAISUUS						
Aineet ja tarvikkeet	3,3	2,9	2,8	3,0	3,5	3,5
Keskeneräiset ja valmiit tuotteet	2,8	3,2	3,4	3,1	3,3	3,2
Muu vaihto-omaisuus	0,8	0,7	0,8	0,9	0,7	0,5
VAIHTO-OMAISUUS YHT.	6,8	6,8	7,0	7,0	7,5	7,2
SAAMISET						
Myyntisaamiset	20,9	20,7	19,1	19,8	21,1	20,1
Lainasaamiset	5,0	2,1	2,0	1,0	0,7	0,4
Muut saamiset	1,7	2,1	2,8	3,2	2,7	6,1
Siirtosaamiset	9,0	11,2	9,3	9,3	9,2	8,1
SAAMISET YHT.	36,6	36,1	33,2	33,3	33,7	34,7
Rahoitusarvopaperit	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5
Rahat ja pankkisaamiset	13,4	15,2	17,2	18,5	20,4	18,3
LIKVIDIT VARAT YHT.	14,0	15,8	17,8	19,1	20,9	18,8
VASTAAVAA YHT.	100	100	100	100	100	100

Taserakenteessa pysyvien vastaavien ja saamisten osuus on hieman kasvanut edellisvuodesta. Varastojen ja likvidien varojen osuudet ovat sen sijaan supistuneet. Edellisvuoteen verrattuna varoista hieman pienempi osuus on siis kassavaroja, saatavia tai varastoa.

Kiinteistöjen, aineettomien hyödykkeiden ja sijoitusten osuudet pysyvissä vastaavissa ovat laskeneet. Saamisissa myyntisaamisten ja siirtosaamisten määrä on laskenut. Muissa saamisissa on ollut selvä kasvu. Kassavarojen osuus on myös supistunut.

Taulukko 8-3 Yritysjoukon kumulatiivinen tase vastattavaa

%	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VASTATTAVAA						
OMA PÄÄOMA						
Oma pääoma	33,5	33,6	33,7	32,9	31,0	30,7
Pääomalainat	0,2	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3
OMA PÄÄOMA YHT.	33,7	33,6	33,8	33,0	31,3	31,0
Poistoero ja varaukset	1,5	1,4	1,6	1,7	1,9	2,4
Oman pääoman oikaisut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
OIKAISTU OMA PÄÄOMA YHT.	35,1	35,3	35,6	34,9	33,2	33,4
Pakolliset varaukset	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9
Leasingvastuukanta	3,3	2,9	2,9	2,9	2,6	3,5
PITKÄAIKAISET VELAT						
Pitkäaikaiset velat	16,0	14,9	15,6	13,9	13,3	14,0
Laskennallinen verovelka	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,3
LYHYTAIKAISET VELAT						
Lainat rahoituslaitoksilta	1,0	1,3	1,0	1,4	1,3	0,8
Eläkelainat	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Saadut ennakot	8,5	10,3	10,2	9,3	9,5	9,7
Ostovelat	10,8	11,1	10,4	11,0	12,8	12,6
Siirtovelat	13,0	12,6	13,3	12,8	12,5	13,3
Muut velat	10,3	9,6	8,8	11,7	12,7	10,4
LYHYTAIKAISET VELAT YHT.	43,6	44,9	43,8	46,3	48,9	46,8
VASTATTAVAA YHT.	100	100	100	100	100	100

Oikaistussa omassa pääomassa on ollut 0,2 prosenttiyksikön nousu edellisvuodesta sen ollessa 33,4 prosenttia taseen loppusummasta. Pitkäaikaisten velkojen osuus on hieman kasvanut edellisvuodesta, kun taas lyhytaikaisten velkojen osuus on laskenut 2,1 prosenttiyksiköllä. Eniten lyhytaikaisista veloista laski rahalaitoslainojen ja muiden velkojen osuudet. Korollisten velkojen osuus on hieman kasvanut edellisvuodesta.

Vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat myös kumulatiivisen tarkastelun perusteella erinomaisella tasolla. Maksuvalmius oli hyvä tai erinomainen noin 77,2 prosentilla yhtiöistä ja vakavaraisuus noin 72,8 prosentilla. Kumulatiivisen esitystavan myötä saadut tulokset ovat linjassa mediaanitarkastelun kanssa. Tyypillisesti kumulatiivisessa tarkastelussa suurten yritysten osuus korostuu verrattuna mediaanitarkasteluun.

9 Yhteenveto

Kannattavuusselvityksessä tutkittiin sähköasennusalan yritysten taloudellista kehitystä STUL ry:n jäsenyritysten tarkasteluna mediaanilukujen kautta sekä kumulatiivisen kustannus- ja taserakenteen avulla. Lisäksi tutkittavia yrityksiä tarkasteltiin alueittain. Tutkittavia yrityksiä oli 725 vuoden 2023 osalta.

Kannattavuusanalyysin perusteella sähköasennusalan yritysten yleinen kannattavuus on hyvällä tasolla. Yritysten tuloksentelekyky on pysynyt kohtuullisen vakaana viime vuosien ajan. Kuitenkin viimeisenä kolmena vuotena kannattavuus on ollut hieman edellisvuosia heikompa. Vuoden 2020 jälkeen kannattavuus on ollut hieman tarkastelujakson keskiarvon alapuolella käytännössä jokaisessa kannattavuutta mittaavassa tunnusluvussa. Pienestä laskusta huolimatta tunnusluvut ovat kuitenkin pysyneet kautta linjan hyvällä tasolla. Pääoman tuottoaste on ollut keskimäärin erinomaisella tasolla läpi koko tarkastelujakson. Edellisen seitsemän vuoden (2014–2020) ajan sijoitetun pääoman tuotto prosentti on ollut noin 18 prosentissa. Kaiken kaikkiaan vastaavaa kannattavuustasoa voidaan pitää erinomaisena sähköasennusalan yrityksille, mutta huomattavaa on kuitenkin suuri ero heikoiten kannattavien ja parhaiten kannattavien yritysten välillä. Parhaan neljänneksen pääoman tuottoaste on ollut yli kymmenkertainen verrattuna heikompiin yrityksiin. Sama ilmiö on havaittavissa käyttökateen osalta, sillä parhaan neljänneksen käyttökateprosentti on yli kuusinkertainen verrattuna heikoimpaan neljännekseen. Viimeisen kahden vuoden aikana paras neljännes on onnistunut säilyttämään kannattavuuden tarkastelujakson tasolla tai jopa parantamaan sitä, kun taas heikoimman neljänneksen yrityksillä on ollut havaittavissa selvää kannattavuustason laskua.

Toimialan yritysten taloudellinen asema on pysynyt vahvana. Tutkituista yrityksistä vakavaraisuus oli 82,9 prosentilla vähintään tyydyttävä. Erinomaiseen vakavaraisuuteen ylsi lähes 73 prosenttia yrityksistä. Maksuvalmius oli hyvä tai erinomainen 77,2 prosentilla yrityksistä ja vähintään tyydyttävä jopa 94,9 prosentilla yrityksistä.

Kokoluokkien mukaan tarkasteltaessa tulosperusteinen kannattavuus vaikuttaa olevan parhaalla tasolla keskimääsiin kokoluokkiin kuuluvilla yrityksillä. Tehokkuuden osalta liikevaihdoltaan suuremmat yritykset saavat etua pienempiin yrityksiin verrattuna, vaikka suuremmilla yrityksillä henkilöstökulut per henkilö ovat muita suuremmat. Aineiston mukaan vakavaraisuus on erinomaisella tasolla pienemmissä kokoluokissa, mutta suurimpien osalta omavaraisuusaste laskee selvästi. Tämä on osittain selitettävissä suurten yritysten paremmilla rahoitusmahdollisuuksilla.

Yritysten luvuissa ja kehityksessä on mielenkiintoisia alueellisia eroja. Toiminnan tehokkuus on ollut keskimäärin parasta tarkastelujaksolla Pohjois-Suomessa ja Uudellamaalla. Kannattavuuden osalta Pohjois-Suomi on pärjännyt tarkastelujaksolla keskimäärin muita paremmin. Kuitenkin Vuonna 2023 Länsi-Suomen käyttökate-%:n, rahoitustulos-%:n ja nettotulos-%:n mediaanit ylsivät muita alueita korkeammalle. Pohjois-Suomea ja Uusimaata lukuun ottamatta, kannattavuuden tunnusluvut ovat olleet vuonna 2023 tarkastelujakson keskiarvojen läheisellä tasolla. Lounais-Suomen kannattavuuden parantuessa, suurinta kannattavuuden laskua nähtiin Uudellamaalla ja Pohjois-Suomessa. Henkilöstökulut olivat korkeimmat Uudellamaalla. Vakavaraisuus oli erinomaista kaikilla alueilla sen vaihdella 51–61 prosentin välillä.

Katsauksen lopuksi tarkasteltiin yrityksiä kumulatiivisen tarkastelun kautta, jolloin tutkimuksen yritysten luvut summattiin yhteen koko joukkoa kuvaaviksi raporteiksi. Mediaanitarkastelusta poiketen kumulatiivinen tarkastelu tuo esiin yhteiskuvan toimialan kokonaiskannattavuudesta. Muutoksia kustannusrakenteessa on tapahtunut hieman edellisvuoteen verrattuna, joista suurimpana aine- ja tarvikekäytön kustannusten selvä lasku. Lasku ei kuitenkaan heijastunut käyttökatetasolle, sillä muiden toimintakulujen kasvu oli aine- ja tarvikekulujen laskua nopeampaa, jolloin suhteellinen käyttökate jäi edellisvuotta hieman heikommaksi. Aikaisempaa pienempien investointien myötä poistojen suhteellinen osuus kuitenkin väheni, jolloin operatiivinen liiketulos oli lievästi edellisvuotta parempi. Rahoitustuottojen rahoituskuluja nopeamman kasvun ansiosta nettotulos oli 0,2 prosenttiyksikköä edellisvuotta korkeampi. Taseessa pitkäaikaisten varojen ja leasingvastuiden osuus nousi eli varoista edellisvuotta pienempi osa oli varastoa, saamisia tai likvidejä varoja. Taseen toisella puolella oman pääoman osuus kasvoi hieman samoin kuin pitkäaikaisten velkojen. Lyhytaikaisten velkojen osuus taas supistui selvästi.

10 Tunnuslukujen laskentakaavat ja tulkinta

Tunnuslukujen kaavat eivät ole täydellisiä. Niistä on jätetty pois joitakin yksityiskohtia, jotka ovat harvinaisia sähköasennusalalla tai jotka muusta syystä raportin sisällön kannalta ovat vähämerkityksisiä. Kaavoista käy kuitenkin ilmi tunnuslukujen keskeinen sisältö. Tunnuslukujen sisältöä ja oikaisuperiaatteita on selostettu mm. Yritystutkimus ry:n julkaisussa Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi, 10., korjattu painos, Gaudeamus 2017. Lisää tunnuslukujen kaavoja ja tietoa tunnuslukujen tulkinnasta on saatavilla osoitteesta <https://www.almain-sights.fi/tunnuslukuopas/>

10.1 Kannattavuus

10.1.1 Käyttökateprosentti

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Käyttökate} = \text{liiketulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset}$$

Käyttökate kuvaa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja. Käyttökateprosentti osoittaa, kuinka paljon yrityksen liikevaihdosta jää katetta, kun siitä vähennetään yrityksen toimintakulut. Käyttökateprosentti on toimialakohtainen tunnusluku, jolle ei ole määriteltävissä yleistä ohjearvoa. Sähköasennusalalla on kohtuullisen käyttökateen alarajana pidetty 7 prosenttia. Käyttökateen suuruuteen vaikuttaa se, omistaako yritys toiminnassa käytettävät toimitilat, koneet ja laitteet vai toimiiko yritys vuokratiloissa ja käyttääkö se ensisijaisesti vuokratoneita ja -laitteita. Yrityksellä, joka omistaa tuotantovälineensä voi olla korkeammat kateluvut, yritykselle aiheutuvat kulut näkyvät tällöin tuloslaskelmassa poistoina. Vuokratulot taas sisältyvät tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin ennen käyttökateä.

10.1.2 Liiketulosprosentti

$$\text{Liiketulosprosentti} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Liiketulos} = \text{liikevaihto} + \text{liiketoiminnan muut tuotot} - \text{toimintakulut} \\ - \text{poistot ja arvonalennukset}$$

Liiketulos on virallisen tuloslaskelman ensimmäinen välitulos, joka kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäänyt jäljelle ennen rahoituseriä ja veroja.

Liiketulosprosentin avulla voidaan vertailla saman toimialan yritysten operatiivista kannattavuutta keskenään, sillä liike tuloksessa ei ole vielä mukana rahoituskuluja. Tällöin velkainen

ja velaton yritys ovat vielä samalla viivalla. Mitä pääomavaltaisempi yritys on, sitä korkeampi tulee liiketulosprosentin yleensä olla. Negatiivinen liiketulosprosentti kertoo yrityksen liiketoiminnan operatiivisista vaikeuksista.

10.1.3 Rahoitustulosprosentti

$$\text{Rahoitustulosprosentti} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Rahoitustulos} = \text{nettotulos} + \text{poistot ja arvonalennukset}$$

Rahoitustulosprosentti kuvaa yrityksen kykyä suoriutua liiketoiminnan tuotoilla lainojen lyhennyksistä sekä käyttöpääoman ja investointien omarahoituksesta.

Rahoitustuloksen pitäisi olla positiivinen lyhyelläkin aikavälillä, kestävä kehitys edellyttäisi, että yrityksen tulo-rahoitus kattaisi vähintäänkin lainojen lyhennystarpeen. Mikäli rahoitustulos on negatiivinen, ei lainojen lyhennyksiin ja voitonjakoon ole riittänyt lainkaan tulo-rahoitusta. Negatiivinen rahoitustulos on yleensä merkki siitä, että yritys on joutunut kattamaan juoksevia rahoituskulujaan joko lisävelalla tai purkamalla likviditeettiään. Luku on toimialakohtainen.

10.1.4 Nettotulosprosentti

$$\text{Nettotulosprosentti} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Nettotulos} = \text{liiketulos} +/ - \text{rahoituserät} +/ - \text{verot}$$

Nettotulosta pidetään yleisesti yrityksen varsinaisen toiminnan tuloksena. Nettotuloksessa ei ole mukana tuloslaskelman satunnaisia eriä ja tilinpäätössiirtoja, joten se ei välttämättä ole sama kuin tuloslaskelman viimeisen rivin voitto tai tappio. Nettotulosprosentti ilmaisee yrityksen säännöllisen toiminnan voitto-osuuden liikevaihdosta. Nettotuloksen riittävyys ja vaadittava vähimmäistaso määräytyvät pääosin yrityksen voitonjakotavoitteiden mukaan.

10.1.5 Oman pääoman tuotto-prosentti (ROE)

$$\text{Oman pääoman tuotto-prosentti} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}} * 100$$

Yrityksen oma pääoma koostuu omistajien alkuperäisistä pääomasijoituksista sekä heidän yritykseen jättämistään voitoista. Oman pääoman tuotto-prosentti kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa tilikauden aikana.

Vertailukelpoisuutta heikentävät suuret investoinnit, jotka eivät ole ehtineet tuottaa tilikaudella tuloa. Pieni oma pääoma voi joskus kasvattaa oman pääoman tuoton korkeaksi, vaikka euromääräinen tulos on hyvinkin niukka. Oman pääoman riskisyyden vuoksi tulisi oman pääoman tuoton nousta aina markkinoilta saatavan riskittömän sijoituksen tuottoa korkeammaksi. Mitä riskisemmästä yrityksestä on kysymys, sitä suurempi tulee riskilisän ja oman pääoman tuottotason olla.

10.1.6 Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuottoprosentti} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} * 100$$

$$\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin} = \text{tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo}$$

$$\text{Sijoitettu pääoma} = \text{oma pääoma} + \text{korolliset velat}$$

Sijoitetun pääoman tuottoprosentti mittaa tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle, korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. Tunnusluvussa yrityksen tulos on suhteutettu sen saamiseksi tarvittuihin resursseihin eli yrityksen sitomaan pääomaan.

Tunnusluvun vertailukelpoisuutta eri yritysten välillä heikentävät suuret investoinnit sekä arvonkorotukset. Pienet pääomat saattavat joskus kasvattaa pääoman tuoton korkeaksi, vaikka euromääräinen tulos on vähäinen. Tunnusluvun vertailtavuutta eri yritysten kesken saattaa myös heikentää se, että aina ei ole käytettävissä luotettavaa tietoa yrityksen taseen vieraan pääoman jakamiseksi korolliseen ja korottomaan osaan. Sijoitetun pääoman tuottoprosenttia voidaan pitää tyydyttävänä, jos se vähintään yhtä suuri kuin yrityksen vieraan pääoman keskimääräinen korkoprosentti.

10.2 Vakavaraisuus

10.2.1 Omavaraisuusaste (%)

$$\text{Omavaraisuusaste (\%)} = \frac{\text{Omat varat}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma} - \text{tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut}} * 100$$

$$\begin{aligned} \text{Omat varat} = & \text{taseen oma pääoma} + \text{vapaaehtoiset varaukset} \\ & + \text{poistoero verovelalla vähennettynä} \\ & + \text{oman pääoman ehtoiset pääomalainat siihen määrään asti,} \\ & \text{että sidottu pääoma tulee katetuksi} \end{aligned}$$

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappion sietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Tunnusluvun arvo kertoo, kuinka suuri osuus yhtiön

varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Taseen omat varat muodostavat yrityksessä puskurin mahdollisia tappioita vastaan, omavaraisuusaste kuvaa näiden puskureiden tasoa. Omavaraisuusaste katsotaan hyväksi, jos se on suurempi kuin 35 %.

Tunnuslukua käytettäessä on huomioitava, että yrityksen taseissa käyttöomaisuuden käyvät arvot saattavat joskus poiketa selvästi omaisuuden tasearvoista. Tase myös kuvaa vain yhden päivän tilannetta. Mikäli tilinpäätösajankohta ajoittuu epänormaaliin tasetilanteeseen esim. varastojen arvo tai velat ovat normaalia suuremmat, niin omavaraisuusaste voi saada normaalia heikompia arvoja.

10.2.2 Nettovelkaantumisaste (Net Gearing)

$$\text{Nettovelkaantumisaste} = \frac{\text{Korolliset velat} - \text{likvidit rahavarat}}{\text{Omat varat}} * 100$$

$$\begin{aligned} \text{Omat varat} = & \text{taseen oma pääoma} + \text{vapaaehtoiset varaukset} \\ & + \text{poistoero verovelalla vähennettynä} \\ & + \text{oman pääoman ehtoiset pääomalainat siihen asti,} \\ & \text{että sidottu oma pääoma tulee katetuksi} \end{aligned}$$

Nettovelkaantumisaste kuvaa yrityksen velkaantuneisuutta. Tunnusluku mittaa yrityksen korollisen nettovelan ja oman pääoman suhdetta. Mitä korkeampi tunnusluvun arvo on, sitä korkeampi on myös yrityksen velkaantuneisuus.

Mikäli tunnusluvun arvo on negatiivinen, on yritys käytännössä nettovelaton. Tällöin korollista velkaa ei ole, tai ne voidaan maksaa takaisin yrityksen kassavaroista. Nettovelkaantumisaste voidaan katsoa hyväksi, jos se on pienempi kuin 60 %. Kun tunnusluvun arvo on 100, tarkoittaa se käytännössä sitä, että yrityksen omistajien ja rahoittajien pääomapanokset ovat yhtä suuret. Tällöin yrityksen rahoitustilannetta voidaan pitää vielä jokseenkin taspainoisena.

10.2.3 Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti (Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta)

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Suhteellinen velkaantuneisuus mittaa yrityksen kokonaisvelkojen suhdetta toiminnan laajuuteen.

Tunnusluku on toimialakohtainen. Sen perusteella voidaan arvioida yrityksen käyttökatevyyttä. Mitä korkeampi on suhteellinen velkaantuneisuus, sitä suurempi tulee käyttökateen olla, jotta yritys selviytyy vieraan pääoman hoitovelvoitteista.

10.3 Maksuvalmius

10.3.1 Quick ratio

$$\begin{aligned} \text{Quick ratio} \\ = \frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut}} \end{aligned}$$

Tunnusluku mittaa yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuuserillään. Quick ratio kuvaa yrityksen kassavalmiutta ja rahoituspuskurien tilaa. Tunnusluvun luotettavuutta heikentää se, että tunnusluku lasketaan yhden ajankohdan — tilinpäätösajankohdan — perusteella. Tunnusluku ei välttämättä anna oikeaa kuvaa yrityksen tyypillisestä maksuvalmiudesta tilikauden aikana. Tunnuslukua käytettäessä on syytä tarkastella erityisesti luvun kehitystä. Viitteellisten ohjearvojen mukaan yrityksen maksuvalmius katsotaan hyväksi, kun luvun arvo on vähintään 1, jolloin yrityksen rahoitusomaisuus kattaa täysin lyhytaikaisten velkojen määrän.

10.3.2 Current ratio

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusomaisuusarvopaperit}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Current ratio mittaa yrityksen maksuvalmiutta ja rahoituspuskuria tilinpäätöshetkellä. Current ratiossa tarkasteluperspektiivi on hieman pitempi kuin Quick ratiossa. Current ratiossa nopeasti rahaksi muutettaviin eriin luetaan mukaan myös yrityksen vaihto-omaisuus. Tunnusluvun tulkinnassa on tarkasteltava erityisesti luvun kehitystä. Viitteellisten ohjearvojen mukaan yrityksen maksuvalmius katsotaan hyväksi, kun luvun arvo on vähintään 2.

10.3.3 Rahoitustulosprosentti

$$\text{Rahoitustulosprosentti} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Rahoitustulos} = \text{nettotulos} + \text{poistot ja arvonalennukset}$$

Rahoitustulos kertoo, kuinka paljon yrityksen varsinainen liiketoiminta tuottaa tulo-rahoitusta. Rahoitustulosprosentti kuvaa yrityksen kykyä suoriutua liiketoiminnan tuotoilla lainojen lyhennyksistä sekä käyttöpääoman ja investointien omarahoituksesta sekä voitonjaosta.

Rahoitustuloksen pitäisi olla positiivinen lyhyelläkin aikavälillä, kestävä kehitys edellyttäisi, että yrityksen tulo-rahoitus kattaisi vähintäänkin lainojen lyhennystarpeen. Mikäli rahoitustulos on negatiivinen, lainojen lyhennyksiin ja voitonjakoon ei ole riittänyt lainkaan tulo-rahoitusta ja on merkki siitä, että yritys on joutunut kattamaan juoksevia rahoituskulujaan joko lisävelalla tai purkamalla likviditeettiään.

10.4 Toiminnan laajuus

10.4.1 Liikevaihto

Liikevaihto antaa karkean kuvan toiminnan laajuudesta. Liikevaihdon muutos kuvaa toiminnan kasvua tai supistumista. Toiminnan todellisen kasvun arvioimiseksi tulisi ottaa huomioon inflaation vaikutus.

10.4.2 Henkilöstö keskimäärin

Henkilöstömäärä on liikevaihdon ohella keskeinen yritystoiminnan volyyymittari. Tunnusluvussa henkilöstömäärä ilmoitetaan vuotuisena keskiarvolukuna.

Yritysten välistä vertailua vaikeuttaa se, että yritys voi ostaa henkilöstöpalveluita myös ulkopuolisina palveluina, jolloin käytetty työmäärä ei näy henkilöstön lukumäärässä. Myöskään keskimääräiset henkilöstöluvut eivät aina ole keskenään verrannollisia, vaan voivat sisältää mm. lomautettua henkilöstöä. Yritysten käyttämä laskentatapa voi myös vaihdella osa-aikaisen ja määräaikaisen henkilöstön laskennassa.

10.4.3 Liikevaihdon kasvuprosentti

$$\text{Liikevaihdon kasvuprosentti} = \frac{\text{Liikevaihto} - \text{edellinen liikevaihto}}{\text{Edellinen liikevaihto}} * 100$$

Liikevaihdon kasvuprosentti mittaa yrityksen liiketoiminnan kasvukehitystä. Lukuun voi vaikuttaa joskus myös yritysrakenteessa tapahtuneet muutokset. Yritys voi kasvaa ostamalla liiketoimintaa tai supistua myymällä liiketoimintaansa. Minimim kasvulle asettaa lähinnä vuotuinen inflaatio. Mikäli kasvu ei ylitä inflaatiota, ei yritys ole saanut aikaan reaalista kasvua.

10.4.4 Jalostusarvoprosentti

$$\text{Jalostusarvoprosentti} = \frac{\text{Jalostusarvo}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Jalostusarvo} = \text{liiketulos} - \text{käyttöomaisuuden myyntivoitot} + \text{poistot} \\ + \text{henkilöstökulut}$$

Jalostusarvo kuvaa yrityksen hankkimilleen tavaroille ja palveluille tuottamaa lisäarvoa. Jalostusarvo osoittaa, minkä verran yritys on omalla toiminnallaan, työntekijöidensä työllä ja käytettävissä olevalla laitteistolla lisännyt ostettujen aineiden ja ulkopuolisten palveluiden arvoa.

Jalostusarvon nostaminen merkitsee yleensä parempaa kannattavuutta ja toiminnan tehokkuutta. Yleissääntönä voidaan sanoa, että mitä enemmän tuotteeseen liittyy palvelua, sitä suurempi on jalostusarvo.

10.5 Tehokkuus

10.5.1 Liikevaihto/hlö

$$\text{Liikevaihto/hlö} = \frac{\text{Liikevaihto}}{\text{Henkilöstömäärä keskimäärin}}$$

Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken. Yritysten välistä vertailua vaikeuttaa se, että yritys voi ostaa henkilöstöpalveluita myös ulkopuolisina palveluina, jolloin käytetty työmäärä ei näy henkilöstön lukumäärässä.

10.5.2 Jalostusarvo/hlö

$$\text{Jalostusarvo/hlö} = \frac{\text{Jalostusarvo}}{\text{Henkilöstömäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$$

$$\text{Jalostusarvo} = \text{liiketulos} - \text{käyttöomaisuuden myyntivoitot} + \text{poistot} \\ + \text{henkilöstökulut}$$

Jalostusarvo kuvaa yrityksen hankkimilleen tavaroille ja palveluille tuottamaa lisäarvoa, jolloin jalostusarvo / henkilö kuvaa tuotetun lisäarvon määrää yhtä työntekijää kohden.

Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken. Tällöinkin vertailua vaikeuttaa se, että osa yrityksen työpanoksesta voidaan ostaa ulkoisina palveluina, jolloin todellinen työpanos ei näy yrityksen henkilöstökuluissa.

10.5.3 Henkilöstökulut/hlö

$$\text{Henkilöstökulut/hlö, vuodessa} = \frac{\text{Henkilöstökulut (12 kk)}}{\text{Henkilöstön määrä keskimäärin}}$$

$$\text{Henkilöstökulut/hlö, kuukaudessa} = \frac{\text{Henkilöstökulut (12 kk)}/13}{\text{Henkilöstön määrä keskimäärin}}$$

Kuukausittaisessa tunnusluvussa 12 kuukautta vastaavat vuotuiset henkilöstökulut jaetaan luvulla 13, koska henkilöstökulujen katsotaan sisältävän lomarahoja yhden kuukauden palkan verran. Yritysten välistä vertailua vaikeuttaa se, että yritys voi ostaa henkilöstöpalveluita myös ulkopuolisina palveluina, jolloin käytetty työmäärä ei näy henkilöstön eikä henkilöstökulujen määrässä. Myöskään keskimääräiset henkilöstöluvut eivät aina ole keskenään verrannollisia.

10.5.4 Myyntisaamisten kiertoaika

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika (päivää)} = \frac{365 * \text{myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}}$$

Tunnusluku ilmoittaa, kuinka monta päivää yrityksen liikevaihto on keskimäärin saamisina, ennen kuin se saadaan rahana kassaan. Luku mittaa yrityksen perinnän tehokkuutta ja toisaalta yrityksen asiakkailleen antamia maksuaikoja. Myyntisaamisten kiertoajan pitäisi olla lyhyempi kuin ostovelkojen kiertoajan.

Tunnusluvun heikkoutena on sen sitoutuminen tilinpäätösajankohtaan. Tilinpäätöspäivänä myyntisaamiset saattavat olla normaalista poikkeavat. Myyntisaamisiin sisältyy myös usein eriä, jotka eivät sisälly liikevaihtoon esim. liikevaihtovero, kuljetukset, käyttöomaisuuden myynti ja valmistevero.

10.5.5 Ostovelkojen kiertoaika

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika (päivää)} = \frac{365 * \text{ostovelat}}{\text{Aine- ja tarvikeostot}}$$

Ostovelkojen kiertoaika kertoo, kuinka paljon yritys on käyttänyt tavarantoimittajien rahoitusta ostojensa rahoitukseen. Kiertoajan arvo kertoo, kuinka monessa päivässä yrityksen ostot keskimäärin maksetaan. Kiertoajan pidentyminen on usein merkki heikentyneestä maksuvalmiudesta. Nyrkkisääntönä ostovelkojen maksuajan suhteen on pidetty sitä, että maksuajan pitäisi ylittää hieman myyntisaamisten maksuaika.

Tunnusluvun heikkoutena on sen sitoutuminen tilinpäätösajankohtaan. Tilinpäätöspäivänä ostovelat saattavat olla normaalista poikkeavat.

10.6 Mediaanit ja kvartiilit

Kvartiilin laskemista varten tunnusluvun arvot on asetettu järjestykseen pienimmästä suurimpaan. Alakvartiili osoittaa, että 25 prosentilla yrityksistä kyseinen tunnusluku on alakvartiilia pienempi ja 75 prosentilla yrityksistä tunnusluvun arvo on tätä suurempi. Mediaani on keskimäinen havainto suuruusjärjestykseen asetetuista arvoista, jolloin 50 prosenttia havainnoista ovat mediaania suurempia ja vastaavasti 50 prosenttia tätä pienempiä.